

Nr 96.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid kommunikationsverken m. m.; given Stockholms slott den 11 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, föreliggande framställningar om ändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid kommunikationsverken m. m. och anför därvid.

Vid prövningen av förslag om förbättrad löneställning och inrättandet av nya tjänster har under de senaste åren av kända skäl iakttagits en betydande återhållsamhet. Det är klart, att till följd härav trycket av olika under krigsåren tills vidare undanskjutna behov successivt ökats. Detta har särskilt gjort sig gällande vid kommunikationsverken på grund av den starka ökning av rörelsen, som där ägt rum. Härtill kommer att konkurrensen från industrier och enskilda rörande framförallt den tekniskt utbildade arbetskraften för kommunikationsverkens del medfört svårigheter av allvarlig art. Frågan har berörts av telegrafstyrelsen, som därvid anfört bland annat följande.

De av styrelsen anförda skälen för inrättande av nya tjänster inom telegrafverket visa, att på skilda områden av telegraf-, telefon- och radioverksamheten arbetsvolymen och tjänsteansvaret under de senaste åren avsevärt ökats, dels på grund av trafikens starka ansvällning, dels på grund av att nya tekniska metoder måst införas för att än intensivare än tidigare utnyttja verkets anläggningar. Sålunda äro de äskade tjänsterna enbart ur dessa synpunkter väl motiverade. Härtill kommer emellertid ytterligare en synpunkt, som styrelsen vill understryka.

Det måste vara verksledningen angeläget att finna sådana former för organisationen, att jämsides med dess anpassning till föreliggande arbetsuppgifter antalet tjänster i olika lönegrader för varje personalkategori så avväges, att rimliga befodringsutsikter förefinnas. Den nyligen genomförda omorganisationen av telegrafverket utgör i vissa hänseenden ett led i denna strävan, men anpassningen måste vara en kontinuerlig process i ett verk, som utvecklas snabbt. I alldeles särskilt hög grad blir nämnda uppgift aktuell, då en ny kategori tjänstemän med särskild skolutbildning tages i anspråk vid en relativt sen tidpunkt i verkets utvecklingshistoria. En sådan personalkategori utgöres t. ex. av läroverksingenjörerna vid telegrafverket, för vilka ordinarie befattningar ej inrättades förrän år 1920. Då utbildningen av verkets personal till stor del måste ske inom verket och då teletekniken, av vars utveckling verkets framtida gestaltning är beroende, tillhör teknikens svåraste områden, är det naturligt, att från början endast lägre tjänster begärdes och inrättades för läroverksingenjörerna. Sedermera har ett fåtal dylika ingenjörer befodringsutsikter till tjänster ovanför den ursprungliga nivån, men dessa tjänstemän befinna sig i så låg levnadsålder, att endast få befodringsutsikter genom befattningshavares avgång med pension föreligga för de övriga.

De sålunda anförda synpunkterna torde i särskild grad äga tillämpning i fråga om verk, vilkas rörelse påverkas av en snabb teknisk utveckling. Vid samtliga kommunikationsverk har emellertid under senare år på grund av olika förhållanden skett en stark ökning av rörelsen. Det är uppenbart att en fortlöpande ansvällning av trafiken måste påkalla en viss anpassning av personalorganisationen efter de stegrade krav, som därav föranledas. Jag har fördenskull sett mig nödsakad att i något större omfattning än under närmast föregående budgetår tillstyrka sådana personaläskanden från verksstyrelsernas sida, beträffande vilka kunnat konstateras, att förslagen icke äro föranledda av en till kristidsförhållanden hänförlig trafikökning.

I sitt betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser tjänstebestämmelser m. m. (SOU 1942: 46) ha 1939 års tjänsteförtecknings-

sakkunniga framlagt förslag rörande ändrade tjänstebenämningar även vid kommunikationsverken. Över betänkandet ha utlåtanden avgivits av bland andra verksstyrelserna och allmänna lönenämnden. I anslutning till vad sålunda förekommit kommer jag att i vissa fall föreslå ändring av förekommande tjänstebenämningar vid nämnda verk.

Jag övergår härefter till detaljbehandlingen av föreliggande förslag.

Postverket.

Inrättandet av en driftbyrå. Den 28 april 1941 beslöt besparingsberedningen att föranstalta om särskild sakkunnigutredning i fråga om besparings- och rationaliseringsåtgärder inom postverket. Direktören L. Blume, dåvarande ledamoten av riksdagens första kammare postdirektören T. G. B. Wennqvist och direktören N. J. Åhlund tillkallades att jämte beredningens ledamöter L. Akselsson, ledamoten av riksdagens andra kammare lantbrukaren O. L. Carlström och numera generaldirektören C. T. Sällfors deltaga i utredningen. I skrivelse till besparingsberedningen den 18 november 1942 anförde utredningen, som antog benämningen *besparingsberedningens postkommitté*, beträffande inrättandet av en driftbyrå i generalpoststyrelsen följande.

Redan på ett tidigt stadium av sitt arbete har kommittén uppmärksammat, att de många och skiftande arbetsuppgifter, som tillagts postverket, samt de olika rörelsegrenarnas och särskilt penningförmedlingens kraftiga utveckling alltmera ökat verkets betydelse i samhällslivet och samtidigt skärpt kravet på effektivitet i den postala förvaltningsapparaten. Nu angivna omständigheter hava med styrka framhävt betydelsen av en ökad, fullt tillfredsställande driftledning och driftkontroll. I sådant syfte har kommittén velat uttala sig för inrättande av en driftbyrå i generalpoststyrelsen.

Styrelsens första byrå, som behandlar frågor om personal och trafik, handlägger redan nu en stor del av de ärenden, som böra ankomma på en driftbyrå. Genom viss utbyggnad synes byrån kunna helt ombildas till driftbyrå. Sålunda böra enligt kommitténs mening första byråns arbetsuppgifter så förändras, att överledningen av rörelsen vid postanstalterna blir i det väsentliga samlad på detta ställe och att dit även förläggas kontrollen över vidtagna dispositioner för driftens skötsel och över kostnaderna härför. Även vissa trafiktekniska och taxetekniska frågor av betydelse såväl för det rätta betjäandet av allmänheten som för det därav föranledda arbetet för verkets personal synas böra handläggas av driftbyrån, givetvis i samarbete med andra berörda byråer.

I en verklig driftbyrå erhålla också postverkets distriktsförvaltningar sin naturliga topporganisation hos generalpoststyrelsen, vilket är av värde för samarbetet de olika förvaltningarna emellan.

Kommittén anser sig i detta sammanhang böra framhålla angelägenheten av att driftbyrån utrustas med erforderlig personal för biträde vid handläggningen av det med driftledningen och driftkontrollen förenade arbetet och särskilt att byrån tillföres speciell sakkunskap i fråga om självkostnadsberäkningar. Samtidigt som dylika beräkningar äro av betydelse för en riktig taxesättning — något som bör eftersträvas även om såsom nu postmedlen

hava bevilnings natur — kunna de giva anledning till värdefulla uppslag för fortsatt rationalisering av driften.

Kommittén vill erinra om att driftbyråer redan finnas både i järnvägsstyrelsen och i telegrafstyrelsen och att förslag föreligger från besparingsberedningens sida om inrättande av sådan byrå även i generaltullstyrelsen. I skrivelse till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga den 23 december 1941, återgiven i de sakkunnigas betänkande (SOU 1942: 30), har också chefen för postverket uttalat sig för omändring av generalpoststyrelsens första byrå till en mera utpräglad driftbyrå, och samma mening har generalpoststyrelsen sedermera understrukt.

Chefen för postverket har vidare i sin nyssnämnda skrivelse anfört, att den nu omhandlade byråns verksamhet i eminent grad är av den art, att det fullgoda handhavandet av de med byråchefstjänsten förenade uppgifterna är av omedelbar betydelse för verkets drift och det ekonomiska resultatet av densamma. Befattningen såsom chef för byrån anses därför också böra förändras till förordnandetjänst och föreslås i skrivelsen till inplacering i lönegraden C 10 med benämningen överdirektör. 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga hava delat denna uppfattning. Även kommittén anser, att chefen för den förändrade första byrån (driftbyrån) rättvisligen bör givas en högre löneställning än byråchefs och finner det föreliggande förslaget i detta hänseende välmotiverat.

Den 1 december 1942 överlämnade *besparingsberedningen* postkommitténs utredning till chefen för kommunikationsdepartementet.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *generalpoststyrelsen* upptagit frågan om inrättandet av en driftbyrå inom styrelsen. Därvid har styrelsen till en början redogjort för de ärenden, som enligt arbetsordningen höra till första byrån. Jag torde härutinnan få hänvisa till handlingarna i ärendet. Styrelsen anför därefter följande.

Den egentliga tillsynen och inspektionen av postanstalterna utövas av postdirektörerna. Deras uppgifter falla inom samtliga byråers verksamhetsområden. På grund av posttjänstens natur hänför sig emellertid större delen av postdirektörernas tillsyns- och inspektionsverksamhet till personal- och trafikförhållandena, d. v. s. till första byråns verksamhetsområde. Av postverkets samtliga utgifter — för närvarande omkring 120 miljoner kronor årligen — falla inemot 100 miljoner eller cirka 80 % på personal och trafik. Det synes då naturligt och riktigt, att den centrala ledningen av nämnda inspektionsverksamhet utövas av generalpoststyrelsens första byrå.

Med hänsyn till postverkets många olika rörelsegrenar, vilka var för sig kräva olika praktiska och teoretiska förutsättningar hos dem, som ha att fullgöra det dagliga arbetet, är frågan om arbetets fördelning på befattningshavare i olika lönegrader av invecklad art och av stor ekonomisk betydelse. Å ena sidan måste tjänstemännen äga full kompetens för arbetet, å andra sidan bör användningen av överkvalificerad arbetskraft såvitt möjligt undvikas. Vid handläggningen av ärenden av denna art konstateras stundom bristande överensstämmelse mellan förhållandena på olika tjänsteställen. Detta finner sin förklaring däri, att det med den knapphet på personal, som råder på första byrån, icke är möjligt att anskaffa och vidmakthålla det utredningsmateriel, som erfordras för ett enhetligt bedömande av hithörande frågor.

En rationell drift kräver givetvis vid postanstalterna ett tillräckligt antal

kvalificerade tjänstemän såväl för kontrollen över den stora penningrörelsen som för tillsyn över och ledning av personalen. Även i dessa hänseenden har styrelsen behov av ett mera detaljerat utredningsmaterial än det som nu föreligger. Visserligen åtföljas framställningarna från styrelsen underordnade myndigheter och från personalorganisationerna om ökning av antalet befattningar med sådana uppgifter — eller om höjning av redan befintliga befattningar — av utredningar, vilka givetvis ofta behöva kompletteras, i viss omfattning genom undersökningar genom styrelsens försorg på ort och ställe. För en riktig avvägning av löneställningen för personal med kontrollerande och arbetsledande uppgifter erfordras emellertid ett fylligare material och mera sammanfattade översikter över arbetsförhållandena än som nu stå till förfogande.

Betjäningen av postverkets kunder har under senare år givit anledning till klander, vilket tagit sig uttryck i skriftliga och muntliga framställningar till styrelsen och uttalanden i dagspressen. Betjäningen på postanstalterna har även klandrats inom riksdagen. I flertalet fall ha de anmärkta förhållandena kunnat föras tillbaka på den knapphet på fackutbildad expeditionspersonal, som även under normala tider råder på postanstalterna och som under krisåren ytterligare accentuerats, samt på ett otillräckligt antal tjänstemän i övervakande och arbetsledande ställning. Det kan emellertid icke bestridas, att en bidragande orsak till det otillfredsställande läget varit, att icke någon viss avdelning eller någon viss befattningshavare hos styrelsen haft en mera direkt tillsyn över och ansvar för drifttjänsten, av vilken kundtjänsten för postverkets vidkommande är en synnerligen viktig del. Vad som erfordras för ett bättre sakernas tillstånd på detta område är således en sådan omläggning av styrelsens första byrå, att byrån blir i stånd att på effektivare sätt än hittills varit möjligt utöva denna tillsyn och påtaga sig detta ansvar.

Med den stora mängd av olikartade göromål, som utföras vid postverkets skilda tjänsteställen, är det av största vikt, att arbetsförhållandena äro ordnade på ett ändamålsenligt sätt. Postlokalernas inredning och arbetsplatsernas utrustning med möbler och maskinella hjälpmedel äro härvid av stor betydelse. Stor uppmärksamhet måste även ägnas själva arbetsmetoderna. En rationell ordning på detta område förutsätter ingående undersökningar, bl. a. i form av tidsstudier. Undersökning av arbetsmetoderna, i viss mån kompletterade med tidsstudier, ha tid efter annan företagits. Då styrelsen hittills saknat särskilt organ för dessa undersökningar, ha de på styrelsens uppdrag företagits av än den ene än den andre tjänstemannen. Det är dock uppenbart, att om arbetstidsundersökningar skola medföra åsyftat resultat, de böra fortgå kontinuerligt och ledas av en och samma avdelning hos styrelsen.

På föranstaltande av besparingsberedningen ha kontorstekniska undersökningar inletts vid ett antal statliga verk. Även inom postverket arbetar för närvarande en dylik kontorsutredning. Denna är givetvis icke avsedd att bli ett bestående organ. Dess uppgift torde anses vara att för styrelsen framlägga förslag till förenkling av arbetsmetoderna inom vissa grenar av förvaltningen. Klart är dock, att för genomförandet av framlagda förslag samt för fortsatta och vidgade utredningar på området styrelsen har behov av ett för ändamålet lämpligt organ. Detta bör förläggas till styrelsens första byrå.

De arbetsuppgifter, som enligt generalpoststyrelsen i första hand höra tillkomma första byrån såsom driftbyrå, äro central ledning av inspektionsverksamheten, arbetsuppgifternas fördelning på olika kategorier av befattnings-

havare, tjänsteställning för kontrollerande och arbetsledande befattningshavare, övervakning av kundtjänsten samt rationalisering av arbetsmetoderna bland annat genom tidsstudier och kontorstekniska undersökningar. Styrelsen framhåller, att dessa uppgifter icke äro nya men att för deras riktiga tillgodoseende fordras en viss omläggning av byråns arbetssätt och i samband därmed en förstärkning av byråns nuvarande personaluppsättning.

Å andra sidan skulle enligt styrelsens förslag första byrån befrias från vissa till byrån nu hörande ärenden, nämligen angående tillämpningen av gällande avlöningsförfattningar samt angående tjänste- och familjepensioner m. m. Dessa ärenden föreslås överflyttade till fjärde byrån.

Första byrån består för närvarande av fem avdelningar, nämligen personalavdelningen, trafikavdelningen, ombudsmansexpeditionen, undervisningsanstalten och militäravdelningen. Vid byråns ombildning till en driftbyrå, vilket enligt generalpoststyrelsens mening kan ske utan ändring av byråns benämning, skulle en sjätte avdelning benämnd driftavdelningen inrättas.

På personalavdelningen finnas för närvarande åtta befattningshavare i 17 och högre lönegrader, nämligen 1 sekreterare (A 26), 1 sekreterare (Eo 24), 2 notarier (A 21), 2 kontrollörer (A 20) och 2 förste postassistenter (A 17). Enligt styrelsen skulle sekreteraren i lönegraden Eo 24, 1 kontrollör och 1 förste postassistent flyttas till fjärde byrån i samband med överflyttningen dit av avlönings- och pensionsärenden m. m. Till den nyinrättade driftavdelningen skulle överflyttas 1 notarie. Av tjänster i 17 och högre lönegrader erfordras därutöver å sistnämnda avdelning 1 byrådirektör och 1 förste postassistent, av vilka endast byrådirektörsbefattningen skulle nyinrättas. Rörande denna befattning anför styrelsen följande.

Med hänsyn till beskaffenheten av de göromål, som skulle handläggas av driftavdelningen, erfordras en väl kvalificerad arbetskraft såsom chefens för byrån närmaste man för denna del av byråns uppgifter. Denne tjänsteman skulle således närmast under chefen för byrån bereda driftkostnadsstaten och utöva kontroll över dess tillämpning, utarbeta personalstaterna, leda undersökningar angående personaluppsättningen på olika tjänsteställen och befattningshavarnas åligganden och lönegradsplacering, övervaka arbetsmetoderna och därmed sammanhängande områden samt utöva tillsyn över kundtjänsten. Den inspektionsverksamhet, som föranledes av byråns ledning av drifttjänsten, skulle jämväl, i den mån den icke fullgöres av chefen för byrån, utövas av denne tjänsteman. Med hänsyn till de många och krävande uppgifter, han skulle ha att fullgöra, synes han icke kunna placeras i lägre lönegrad än den 28:e.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 19 oktober 1943 icke funnit anledning till erinran mot att åt första byrån genom en förändrad fördelning av arbetsuppgifterna inom generalpoststyrelsen gives karaktär av driftbyrå med en särskild driftavdelning samt att i samband därmed en byrådirektörsbefattning i lönegraden A 28 inrättas.

*Departements-
chefen.*

Inom såväl telegrafstyrelsen som järnvägsstyrelsen finnas byråer motsvarande den för generalpoststyrelsens del nu föreslagna. Denna organisations-

form har för nämnda verk visat sig utgöra en ändamålsenlig anordning för driftledning och driftkontroll. Med hänsyn till den i organisatoriskt hänseende i övrigt i väsentliga drag bestående likheten mellan postverket, telegrafverket och statens järnvägar synes det ligga nära till hands att även för postverkets vidkommande ifrågasätta en motsvarande anordning inom verkets styrelse.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har frågan om en driftbyrå inom generalpoststyrelsen framförts av besparingsberedningens postkommitté och vunnit besparingsberedningens stöd. Förslaget har därefter närmare utformats av generalpoststyrelsen. Allmänna lönenämnden har för sin del tillstyrkt detsamma.

Även jag anser den förebragta utredningen giva vid handen, att en ombildning av generalpoststyrelsens första byrå till en driftbyrå utgör en rationell organisationsförbättring. För åstadkommandet av denna förbättring erfordras i främsta rummet en intensifiering av de driftledande och driftkontrollerande uppgifter, som första byrån redan nu har. Sålunda böra till byrån koncentreras vissa uppgifter, vilka för närvarande fullgöras å andra byråer, framförallt utformandet av driftkostnadsstaterna och kontrollen över deras tillämpning. Bland övriga av styrelsen angivna arbetsuppgifter, vilka i detta sammanhang böra uppmärksammas, vill jag särskilt understryka övervakningen av kundtjänsten och rationaliseringen av arbetsmetoderna bland annat genom arbetsstudier och kontorstekniska undersökningar.

Till en intensifiering av första byråns arbetsuppgifter hör emellertid, såsom generalpoststyrelsen framhållit, även att byrån befrias från handläggningen av vissa ärenden, vilka icke stå i direkt samband med dess egenskap av driftbyrå. Hit höra ärenden angående tillämpning av avlöningsförfattningarna samt ärenden angående tjänste- och familjepensioner m. m. Att dessa ärenden överföras till fjärde byrån synes mig ändamålsenligt.

Liksom generalpoststyrelsen anser jag, att första byrån även efter omorganisationen bör kunna bibehållas vid sin nuvarande benämning.

Den av styrelsen föreslagna personaluppsättningen för den omorganiserade byrån föranleder icke någon erinran från min sida. Såsom chef för den nya avdelningen, driftavdelningen, bör alltså, vilket jämväl allmänna lönenämnden tillstyrkt, avses en byrådirektör i lönegraden A 28.

Det är möjligt, att byråns personal framdeles kan behöva ytterligare något förstärkas, särskilt med avseende å de uppgifter, som hänföra sig till arbetsstudier och till självkostnadsberäkningar. Man bör dock tillsvidare avvakta den erfarenhet, som kan vinnas i fråga om arbetsmetoder och lämplig arbetsfördelning å byrån m. m.

Till löneställningen för byråns chef återkommer jag under nästföljande punkt.

Förbättrad löneställning för chefen för första byrån. I sitt betänkande med förslag angående byråchefs- och rådstjänster m. m. (SOU 1942: 30) upptogo 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga bland annat frågan om för-

bättrad löneställning för chefen för generalpoststyrelsens första byrå. De sakkunniga föreslogo därvid, att befattningen under benämningen överdirektör borde hänföras till lönegraden C 10. Ledamoten Björck förordade dock för sin del lönegraden C 7, varvid emellertid förutsattes bibehållande av nu till en byråchef utgående arvode å 2 000 kronor såsom generaldirektörens ställföreträdare.

I utlåtande över de sakkunnigas betänkande den 11 december 1942 har *allmänna lönenämnden* uttalat, att lönenämnden hyste någon tvekan, huruvida icke i postverket skulle vara att föredraga viss byråchefslön jämte ställföreträdararvode. Därest emellertid generalpoststyrelsens första byrå skulle ombildas till en verklig driftbyrå, ansåge sig lönenämnden kunna tillstyrka de sakkunnigas förslag om inrättande av en överdirektörstjänst vid postverket. Beträffande löneställningen för denna befattning ansåge emellertid lönenämnden, att tjänsten ej borde placeras i högre lönegrad än C 9. Skulle nuvarande anordning med byråchefslön jämte särskilt ställföreträdararvode anses böra bibehållas, borde byråchefstjänsten å första byrån enligt lönenämndens mening hänföras till lönegraden C 7.

Generalpoststyrelsen har i sin förenämnda skrivelse tillstyrkt tjänsteförteckningssakkunnigas förslag.

Allmänna lönenämnden har i sitt omförmälda utlåtande den 19 oktober 1943 åberopat den ståndpunkt nämnden intagit i yttrandet över tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande.

*Departements-
chefen.*

Liksom vid telegrafverket och statens järnvägar bör vid postverket chefen för driftbyrån benämnas överdirektör. Några delade meningar härom synas icke råda. Däremot föreligga olika uppfattningar rörande befattningens lönegradsplacering.

Enligt mitt förmenande bör frågan om löneställningen för överdirektören i generalpoststyrelsen bedömas i jämförelse med motsvarande befattningar i telegraf- och järnvägsstyrelserna, vilka befattningar äro placerade i lönegraderna C 10 respektive C 11. Befattningar under benämningen överdirektör finnas visserligen i såväl vattenfalls- och domänstyrelserna som på skilda ställen inom allmänna civilförvaltningen, men beträffande arbetsuppgifterna är den ifrågasatta överdirektörstjänsten i generalpoststyrelsen närmast jämförbar med berörda befattningar i telegraf- och järnvägsstyrelserna.

Vid ett bedömande av löneställningen i relation till överdirektörsbefattningarna i sistnämnda styrelser synes mig icke med fog kunna göras gällande, att de med chefskapet för generalpoststyrelsens första byrå efter dess ombildning förenade arbetsuppgifternas art och omfattning skulle motivera en lägre lönegradsplacering för överdirektören i generalpoststyrelsen än den, som utmåtts för överdirektören i telegrafstyrelsen. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att befattningen placeras i lönegraden C 10. Av redogörelsen under föregående punkt framgår, att besparingsberedningens postkommitté

uttalat sig för samma löneställning samt att besparingsberedningen ej framställt någon erinran däremot.

Vid bifall till mitt förslag bör antalet byråchefsbefattningar minskas med en. Liksom för närvarande är fallet beträffande överdirektörsbefattningarna i telegraf- och järnvägsstyrelserna bör föreskrivas, att särskilt arvode icke skall utgå, därest överdirektören i generalpoststyrelsen — såsom i regel torde bli fallet — förordnas till ställföreträdare för verkschefen.

Inrättande av en förste byråsekreterarbefattning i A 24 å fjärde byrån. Med ifrågavarande förslag avses den sekreterarbefattning i lönegraden Eo 24, som vid bifall till framställningen om första byråns omändring till driftbyrå skulle överflyttas till fjärde byrån. Förslaget framfördes av generalpoststyrelsen jämväl i personaläskandena för innevarande budgetår, ehuru förslaget då avsåg fortsatt placering av tjänsten på första byrån.

Generalpoststyrelsen erinrar i sin förenämnda skrivelse, att för de uppgifter, som äro förenade med befattningen, alltsedan den 7 september 1941 funnits en tillfällig sekreterarbefattning i 24 lönegraden, vilken från och med den 1 augusti 1943 förändrats till en extra ordinarie befattning i samma lönegrad. Därefter anför styrelsen följande.

Innehavaren av befattningen handlägger huvudsakligen ärenden rörande avlöningsförmåner till tjänstemän, tjänste- och familjepensioner (jämväl till arbetare, städerskor m. fl.), ålderdomsunderstöd till poststationsföreståndare samt lant- och lådbrevbärare ävensom frågor rörande tillämpning och tolkning av bestämmelserna i gällande avlönings- och pensionsreglementen. Hans föredragningskyldighet omfattar följande ärenden, nämligen tillämpning av gällande bestämmelser om avlönings- och semesterförmåner m. m. till tjänstemän, uppflyttning i löneklass, tjänstepensioner, familjepensioner, ålderdomsunderstöd åt poststationsföreståndare samt lant- och lådbrevbärare ävensom gratifikationer till vissa f. d. poststationsföreståndare.

Med hänsyn till den med tjänsten förenade föredragningskyldigheten och till de arbetsuppgifter för övrigt, som åvila ifrågavarande befattningshavare, kan enligt styrelsens förmenande en placering i lägre lönegrad än A 24 icke ifrågasättas.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare styrelsens förslag.

Enligt vad jag inhämtat är tillgången på kanslipersonal å fjärde byrån för knapp för att de arbetsuppgifter, om vilka här är fråga, skulle kunna överflyttas till byrån utan personalförstärkning. Behov av ifrågavarande befattning föreligger alltså även efter genomförandet av den av mig i det föregående förordade omorganisationen. Vid sådant förhållande och då den föreslagna löneställningen med hänsyn till de med befattningen förenade föredragningsuppgifterna icke givit mig anledning till erinran, tillstyrker jag styrelsens förslag. Den nya befattningen bör i enlighet med vad jag i det följande förordar upptagas under benämningen förste byråsekreterare.

*Departements-
chefen.*

Uppflyttning av en notarie å ombudsmansexpeditionen till förste byråsekreterare i A 24. Å generalpoststyrelsens ombudsmansexpedition utgjordes personalstyrkan intill den 1 januari 1935 av en byrådirektör och ombudsman (A 28), en notarie (A 21) och en kansliskrivare (A 11). Vid nämnda tidpunkt utökades personalen med en förste postassistent (A 17), vilken befattningshavare från och med den 1 juli 1939 uppflyttats till 21 lönegraden under benämningen notarie. Efter sistnämnda dag bestå de biträdande funktionärerna med mera kvalificerade göromål av två notarier i lönegraden A 21.

Beträffande den å expeditionen före den 1 juli 1939 befintliga notariebefattningen har *generalpoststyrelsen* gjort upprepade, av lönenämnden tillstyrkta framställningar om befattningens utbyte mot en sekreterarbefattning i 24 lönegraden. I skrivelse den 13 september 1940 anförde styrelsen bland annat följande.

Med hänsyn till den starka ökningen av antalet brottmål, vari postverket har att föra målsägandetalan, har styrelsen från och med den 1 oktober 1939 genomfört en uppdelning av arbetsuppgifterna å ombudsmansexpeditionen på så sätt, att åt den notarie, varom fråga är, uppdragits att tills vidare på eget ansvar handlägga följande ärenden, nämligen rättegångsmål, avseende brottsligt förfarande mot postverket av annan än postfunktionär, med undantag dock för i dylikt ärende uppkommen fråga om disciplinärt ansvar eller om ersättningsskyldighet för postfunktionär, ärenden angående lagsökning och handräckning för fordrans utfående med nyss angiven inskränkning samt ärenden, som överlämnats till ombudsmannen för framtida bevakning av någon postverkets fordran.

Med hänsyn till de självständiga arbetsuppgifter och därmed förenat ansvar, som lagts å tjänstemannen, har styrelsen ansett sig icke kunna underlåta att tills vidare tilldela tjänstemannen förordnande i lönegraden A 24.

Verkningarna av den genomförda arbetsfördelningen ha befunnits gynnsamma. Särskilt må framhållas, att ombudsmannen vunnit avsevärt större möjligheter än förut att ägna sin tid åt mera betydelsefulla arbetsuppgifter. Vidare har expeditionens förmåga att bära den med poströrelsens fortgående utveckling växande arbetsbördan ökats. Någon utökning av antalet funktionärer å expeditionen behöver därför för närvarande icke ifrågasättas.

Med hänsyn till de vunna erfarenheterna anser styrelsen, att någon återgång till den tidigare arbetsordningen icke bör ifrågakomma. Styrelsen finner det emellertid angeläget, att den tjänsteman, åt vilken anförtrots de nya arbetsuppgifterna, gives en mot desamma svarande tjänsteställning, särskilt som styrelsens möjligheter att för befattningen förvärva och bibehålla en fullt kompetent person, d. v. s. en person med fullgod såväl juridisk som postal utbildning, eljest allvarligt äventyras.

I sin skrivelse den 31 augusti 1943 anför styrelsen följande.

Från och med den 1 augusti 1943 har styrelsen antagit innehavaren av här ifrågavarande notariebefattning till extra ordinarie sekreterare i 24 lönegraden.

Ombudsmansexpeditionens arbetsuppgifter visa fortsatt tendens till ökning. Särskilt är så förhållandet med rättegångsmål av det slag, som här avses. Dessa mål, vilkas antal under åren 1935—1937 utgjorde i medeltal 81 per år och vilka under år 1938 uppgingo till 107, utgjorde år 1940 146, år 1941 226 och år 1942 ej mindre än 328. Under första halvåret 1943 har målens

antal uppgått till 200, vilket alltså innebär en ytterligare synnerligen stark stegring.

Under år 1941 har expeditionen vidare tillförts nya arbetsuppgifter i två olika hänseenden. I anslutning till underdånig skrivelse den 25 februari 1941 angående utvidgning av styrelsens disciplinära bestraffningsmyndighet på det sätt, att denna komme att omfatta jämväl postombud samt lant- och lådbrevbärare, har styrelsen nämligen beslutat, att ärenden angående av dylika funktionärer i tjänsten begångna fel och försummelse, vilka ärenden tidigare handlagts å styrelsens första byrås trafikavdelning, skulle handläggas och i styrelsen föredragas av ombudsmannen.

Vidare har styrelsen den 8 april 1941 beslutat, att ärenden, vari av postverket utbetalats ersättning för förlust eller skada och i vilka fråga föreläge om ersättningsskyldighet för postfunktionär, vilka ärenden tidigare handlagts dels å styrelsens tredje och fjärde byråer, dels ock å styrelsens bankavdelning, skulle i styrelsen föredragas av ombudsmannen.

En god bild av ombudsmansexpeditionens växande arbetsbörda gives av antalet därstädes diarieförda ärenden. Dessa uppgingo under sistförflutna femårsperiod till följande antal för år, nämligen 1938 592, 1939 616, 1940 706, 1941 939 och 1942 1 315.

Under första halvåret 1943 utgjorde antalet diarieförda ärenden 690 stycken.

Att expeditionen, trots den stora ökningen i antalet ärenden, kunnat fullgöra sina uppgifter utan utökning av personalen är i främsta rummet beroende på den rationalisering av arbetet, som skett genom den ovan omfördä, från och med den 1 oktober 1939 genomförda arbetsfördelningen.

En fortsatt ökning av ombudsmansexpeditionens arbetsuppgifter torde få anses sannolik.

Då för behörigt fullgörande av expeditionens arbetsuppgifter ett stadigvarande behov av en funktionär i 24 lönegraden föreligger, hemställer generalpoststyrelsen ånyo, att å styrelsens ombudsmansexpedition måtte nyinrättas en sekreterarbefattning i denna lönegrad. Vid bifall därtill skulle den ena av de å expeditionen för närvarande befintliga notariebefattningarna indragas.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att åt en av notarierna å ombudsmansexpeditionen uppdragits att på eget ansvar handlägga vissa ärenden, vilka eljest skolat ankomma å ombudsmannen. Med hänsyn till de mera självständiga arbetsuppgifter, som därigenom lagts å denne befattningshavare, och då utvecklingen synes giva vid handen, att den genomförda arbetsfördelningen kommer att bliva bestående, anser jag mig böra tillstyrka generalpoststyrelsens av allmänna lönenämnden biträdda förslag om notariebefattningens uppflyttning till sekreterarbefattning i lönegraden A 24. I enlighet med vad jag i det följande förordar, bör den nya befattningen upptagas under benämningen förste byråsekreterare.

Inrättande av en förste byråsekreterarbefattning i A 24 å militäravdelningen. I fredstid utgör militäravdelningen en underavdelning å första byrån. Å avdelningen tjänstgöra därvid 1 militärassistent (arvode 3 900 kronor), 1 kontrollör (A 20), 1 expeditionsvakt (A 5) och 2 kontorsbiträden (A 4). Vid

mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap ombildas avdelningen till en självständig byrå med för närvarande 1 tillfällig byråchef, 1 militärassistent (arvode 3 900 kronor), 1 sekreterare (Eo 24), 1 tillfällig notarie och 1 kontrollör (A 20) samt ett tiotal tjänstemän i lönegraderna A 7—A 4.

Generalpoststyrelsens förslag avser sekreteraren i lönegraden Eo 24. Styrelsen har två gånger tidigare framfört samma förslag.

Till stöd för förslaget anför *generalpoststyrelsen* nu följande.

Militärbyråerna i de övriga trafikverken förestås av byråchef, som är militär. Postverkets militärbyrå förestås däremot av byråchef med enbart postal utbildning. Anledningen härtill är, att arbetet å generalpoststyrelsens militärbyrå är i hög grad postalt betonat och att av chefen för byrån fordras ingående kännedom om postverkets organisation och arbetsmetoder. Samma är förhållandet med militäravdelningen, när byrån icke är organiserad. Av den tjänsteman, som närmast samarbetar med militärassistenten, fordras samma postala kunskaper, som krävas av chefen för militärbyrån. Denne tjänstemans befattning synes med hänsyn till tjänstens vikt och betydelse icke böra sättas lägre än i lönegraden A 24.

Militäravdelningens uppgifter beröra flera olika områden: postverkets funktion vid krig eller krigsfara, redovisning av värnpliktiga posttjänstemän m. m. samt fältposten. I alla krigförande länder tillmätes fältposten såsom varande föreningsbandet mellan de inkallade och deras anhöriga i hemorten en utomordentlig betydelse. Att sörja för att fältposten blir i fredstid riktigt organiserad, så att den vid krig eller krigsfara omedelbart kan träda i funktion, synes vara en viktig beredskapsåtgärd. Ur denna synpunkt är det angeläget, att det vid militäravdelningen finnes en postalt utbildad tjänsteman, som är fullt förtrogen med avdelningens alla arbetsuppgifter och som under en längre tid kvarstår å befattning därstädes. För bevarande av kontinuiteten å avdelningen vid ombyte av militärassistent är även en sådan anordning önskvärd. Även ur de synpunkter, som här berörts, är den föreslagna befattningens placering i 24 lönegraden fullt motiverad.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare styrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Liksom generalpoststyrelsen anser jag, att för bibehållande av kontinuiteten ur postal synpunkt vid ärendenas handläggning å militäravdelningen bör finnas en postalt utbildad tjänsteman i sådan löneställning, att alltför täta ombyten å befattningen icke behöva befaras. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art finner jag i likhet med lönenämnden, att för ändamålet bör inrättas en sekreterarbefattning i lönegraden A 24. Även denna befattning bör upptagas under benämningen förste byråsekreterare.

Inrättande av en ingenjörsbefattning i A 24. Befattningen är avsedd för föreståndaren för postverkets verkstad. Till stöd för förslaget anför *generalpoststyrelsen* följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 30 november 1922 bemyndigat styrelsen att anställa en lämplig ingenjör såsom föreståndare för postverkets verkstad, anställde styrelsen från och med den 1 februari 1923 den nuvarande verkstadsföreståndaren, civilingenjör Wilfrid Ullman (född 20/1 1883), mot ett arvode av 6 816 kronor för år, motsvarande avlöningen i lägsta löneklassen i 14 lönegraden enligt då gällande avlöningsreglemente den 19 juni 1919 för tjänste-

män vid postverket m. fl. verk. Nämnde föreståndare, som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 februari 1936 från och med den 1 januari 1936 antagits till extra ordinarie tjänsteman i 24 lönegraden, har alltså med utgången av januari månad 1944 innehaft sin nuvarande anställning under 21 år. Med hänsyn därtill att poströrelsens ständigt fortsatta ökning kräver att verkstadsrörelsen allt framgent drives i minst samma omfattning som för närvarande, anser styrelsen, att befattningen såsom föreståndare för verkstaden nu bör uppföras på ordinarie stat.

Under åberopande härav hemställer styrelsen, att befattningen ingenjör i lönegraden A 24 införes i tjänsteförteckningen för postverket och att en ingenjörsbefattning i nämnda lönegrad inrättas.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag.

Även jag anser mig böra tillstyrka, att befattningen såsom föreståndare för postverkets verkstad förändras till en ordinarie tjänst. Behovet av en dylik tjänst har ökat genom den utveckling, som verkstadsrörelsen under senare år undergått och som föranlett anskaffandet av nya utvidgade lokaler för denna rörelse samt för postverkets övriga industriella verksamhet. *Departements-
chefen.*

Vid bifall till här avsedda förslag bör i tjänsteförteckningen för postverket införas benämningen ingenjör i lönegraden A 24.

Uppflyttning av postkontoret i Äppelviken från klass 3 till klass 2. Postkontoret i Äppelviken har sedan den 1 juli 1936 tillhört klass 3.

Vid 1938 års klassificering av trafikanstallerna fastställdes bland annat följande poänggränser, nämligen för postkontor av klass 1 B 375—874, för postkontor av klass 2 235—374 och för postkontor av klass 3 160—234.

Enligt det av 1936 års klassificeringskommitté på grundval av 1935 års trafikciffror uppgjorda klassificeringsförslaget erhöll postkontoret i Äppelviken 261 poäng och föreslogs till uppflyttning till klass 2. Kommunikationsverkens lönenämnd ansåg emellertid, att postkontoret borde kvarstanna i klass 3, vilket jämväl blev statsmakternas beslut.

Generalpoststyrelsen anför nu följande.

På grund av de senaste årens synnerligen livliga bygnadsverksamhet inom postkontorets område, omfattande större delen av Bromma församling, har rörelsen vid postkontoret i Äppelviken visat en fortsatt stegring och har nu nått en sådan omfattning, att en omklassificering av postkontoret rättvisligen icke längre bör uppskjutas. Antalet ankomna och avgångna försändelser vid postkontoret och dess underlydande postanstalter utgjorde år 1942 8,3 miljoner mot 6,9 miljoner föregående år. Motsvarande siffror för antalet postsparbanksomsättningar och folkpensionsutbetalningar voro 86 962 respektive 62 160. Invånarantalet i Bromma, som 1935 uppgick till 34 987 har till 1942 stigit till 67 409. Nya samhällen ha växt upp och i samband därmed ha nya postanstalter inrättats. Antalet under postkontoret lydande postanstalter, som vid 1935 års utgång utgjorde 4, har till utgången av 1942 stigit till 12. Från och med den 1 mars 1943 har ytterligare en poststation tillkommit inom området. Antalet vid postkontoret fast anställda funktionärer (underlydande postanstalter ej medräknade) uppgår för närvarande till 50, medan motsvarande siffra år 1935 uppgick till endast 18.

Vid klassificering enligt av 1936 års klassificeringskommitté angivna regler, grundad på 1942 års trafikciffror, erhåller postkontoret 682 poäng. Poängtalet inom grupp I, som ger uttryck åt postmästarens förvaltningsarbete, underlydande personal m. m., har i det närmaste tredubblats eller stigit från 32 till 90. Postkontoret uppvisar otvivelaktigt en trafikstegring, som avsevärt överstiger den allmänna trafikökningen vid postkontoren. Då postkontorets område till övervägande delen utgöres av bostadssamhällen utan större industriella företag, torde den kraftiga trafikökningen icke i nämnvärd grad ha påverkats av nu rådande tidsförhållanden, utan rörelsen vid postkontoret torde komma att bli bestående även sedan normala förhållanden inträtt. Det finnes därför icke anledning att antaga, att postkontoret vid en kommande allmän klassificering av postkontoren skall komma att hänföras till lägre klass än klass 2.

Även om några organisatoriska förändringar i egentlig mening icke inträtt vid postkontoret, ha dock på grund av den allmänna trafikstegringen postmästarens ansvar och administrativa uppgifter ökats i sådan grad, att hans uppflyttning i klass kan anses väl motiverad.

Styrelsen föreslår därför, att postkontoret i Äppelviken uppflyttas från klass 3 till klass 2. Vid bifall till denna hemställan bör antalet postmästarbefattningar av klass 3 minskas med en.

Allmänna lönenämnden har för sin del anfört följande.

Lönenämnden finner i princip betänkligheter möta mot att under löpande klassificeringsperiod förändringar vidtagas i enstaka postanstalters klassificering utan att organisatoriska förändringar i egentlig mening därtill föranleda. I förevarande fall synes emellertid den osedvanligt starka inflyttningen till postkontorets område ha nödvändiggjort en sådan ökning av dess personal och föranlett inrättande av så många underlydande postanstalter att, ehuru postkontoret organisatoriskt är uppbyggt på samma sätt som tidigare, dess förvaltningsapparat dock undergått en förändring, som i viss mån är att jämställa med en omorganisation.

Under åberopande härav och med hänsyn särskilt till det förhållandet, att postmästarens administrativa uppgifter numera erhållit vidgad omfattning, vill lönenämnden icke motsätta sig, att postkontoret uppflyttas till klass 2.

*Departements-
chefen.*

Vid 1938 års allmänna klassificering av trafikanstalterna vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar uttalades, att endast sådana ändringar i klassindelningen, som påkallades av organisatoriska förändringar eller andra inträffade speciella omständigheter, borde ifrågakomma under tiden mellan allmänna revisioner. Samtidigt förutsattes, att dylika revisioner skulle äga rum med vissa mellanrum, förslagsvis 5 år.

Det är uppenbart, att någon allmän klassificering av trafikanstalterna icke bör ske under nu rådande i viss mån exceptionella trafikförhållanden. Ju längre emellertid uppskovet till nästa allmänna revision blir, desto svårare blir det att undvika enstaka, på bestående förändringar grundade omklassificeringar, även om dessa icke kunna hänföras till organisatoriska omläggningar eller liknande speciella omständigheter. Jag kommer med hänsyn härtill att även för statens järnvägars del föreslå vissa ändringar i här berörda

hänseenden, vilka äro av den art att de vid sträng tillämpning av 1938 års uttalande rätteligen borde tills vidare anstå.

Av det anförda följer, att jag är beredd att tillstyrka generalpoststyrelsens förslag om uppflyttning av postkontoret i Äppelviken från klass 3 till klass 2. Jag har därvid särskilt fäst mig vid att den ökade bebyggelsen inom postkontorets område är av sådan natur, att någon mera betydande minskning av postkontorets arbetsbörda näppeligen kan komma att ske.

Förändringen synes böra genomföras från och med den 1 juli 1944. I samband därmed bör en befattning såsom postmästare av klass 3 i lönegraden A 20 indragas.

Införande i tjänsteförteckningen av kontorsskrivare (A 15), ritare (A 15) och kopist (A 11). Ifrågavarande förslag ha icke varit föremål för bedömning av tjänsteförteckningssakkunniga för affärsverken.

Till stöd för förslaget om införande av kontorsskrivare i tjänsteförteckningen anför *generalpoststyrelsen* följande.

I tjänsteförteckningen i vad avser postverket finnas i 15 lönegraden för närvarande upptagna befattningarna garagemästare, materialförvaltare, postassistent och överpostexpeditör. Däremot finnes icke någon motsvarighet till de inom vissa verk tillhörande den allmänna civilförvaltningen och samtliga övriga affärsdrivande verk förekommande kontorsskrivarna.

Inom generalpoststyrelsen finnes ett antal befattningar, vilkas innehavare lämpligen böra vara placerade i 15 lönegraden men för vilka i denna lönegrad nu förekommande tjänstebestämmelser icke väl lämpa sig. Dessa befattningar äro av två olika slag, nämligen dels sådana, där innehavaren har att självständigt handlägga och svara för viss viktig arbetsdetalj, dels sådana, där innehavaren har att utöva förmanskap över större, med kontorsarbete sysselsatt personal eller biträda såsom arbetsledare. För vissa befattningar kan postal fackutbildning vara erforderlig, för andra — i synnerhet för sådana av den senare kategorien — behöves icke sådan utbildning.

Då styrelsen hittills icke vidtagit åtgärder för att få befattningen kontorsskrivare i 15 lönegraden införd i tjänsteförteckningen för postverket, har detta icke berott på att icke behov av denna befattning förelegat. Styrelsen har emellertid trott sig kunna tillgodose behovet med utnyttjande av de redan tillgängliga befattningarna i samma lönegrad postassistent respektive överpostexpeditör. Ifrågavarande tjänstemän ha emellertid en förhållandevis lång och dyrbar fackutbildning, som i flertalet fall icke är nödvändig.

Olägenheterna med nuvarande system ha på senare år framträtt med särskild styrka. Där arbetsuppgifterna äro av den art, att tjänstinnehavarens placering i 11 lönegraden (postexpeditör respektive kansliskrivare) uppenbarligen är för låg med hänsyn till det med arbetet förenade ansvaret, har det icke funnits annan utväg än att anlita postassistenter. Postassistentsgraden är emellertid till sin natur huvudsakligen en rekryteringsgrad för högre befattningar, och antalet bör därför begränsas till vad som för detta ändamål är behövt. Postassistenter tas också i betydande omfattning i anspråk för förordnanden på högre tjänster. För sådana befattningar, om vilka nu är fråga, kan det därför icke påräknas att kunna behålla en postassistent för längre tid. Då det vid dessa befattningar är av vikt att kontinuiteten bevaras och att därför tätta ombyten av personal undvikas, äro nämnda förhållanden en svår olägenhet.

Vid tidigare överväganden av denna fråga har styrelsen tänkt sig att i de relativt få fall, där behov av sådana befattningar i 15 lönegraden föreligger, kunna i samband med dispens från eljest föreskrivna kompetensfordringar å postassistentsbefattning konstituera lämplig postexpeditör eller tjänsteman från kontorskarriären. I ett fall har även en tjänsteman av sistnämnda slag konstituerats till postassistent.

Även om en sådan utväg kan tillgripas i något enstaka undantagsfall, måste den betecknas som mindre lämplig, då det gäller flera befattningar. Benämningen postassistent är här icke ett riktigt uttryck för befattningens karaktär, varjämte det måste anses oegentligt att tillskapa en, om också till antalet obetydlig kår av postassistenter, som icke genomgått eljest fordrad utbildning och som icke heller kan användas för de arbetsuppgifter, för vilka postassistenterna huvudsakligen äro avsedda.

I underdånig skrivelse den 29 september 1942 angående antalet befattningar i 1—20 lönegraderna föreslog styrelsen ökning av antalet överpostexpeditörer, varvid fyra voro avsedda för styrelsen. Förslaget avstyrktes i denna del av lönenämnden under framhållande att överpostexpeditörsbefattningarnas utnyttjande i förevarande fall syntes innebära en av statsmakterna icke avsedd utsträckning av överpostexpeditörsbefattningarnas användningsområde. Lönenämnden fann icke heller, att tillräckliga skäl anförts för en höjning av dessa fyra tjänster till lönegraden A 15. Förslaget föranellede icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vad beträffar den föreslagna tjänstebenämningen finner även styrelsen, att vissa invändningar kunna göras mot att befattningen överpostexpeditör — vilken tillkommit huvudsakligen för att från förste postassistenterna vid postkontoren avlyfta en del göromål avseende medelskontrollen och därigenom minska behovet av sådana tjänstemän — tages i anspråk för tjänstemän med andra arbetsuppgifter hos styrelsen. För sistnämnda befattningar vore benämningen kontorsskrivare rikligare.

Behovet av denna nya befattning gör sig starkt kännbart även — och framför allt — på styrelsens bankavdelning. Såväl postsparbanken som postgirokontoret och statens intressekontor ha under de sista åren utvecklat sig starkt. På avdelningen sysselsättas numera omkring 2 500 befattningshavare. Det är utan vidare klart, att den långt drivna differentiering av göromålen, som utgör förutsättning för en rationell stordrift av detta slag, kräver föreståndare och arbetsledare i efter arbetets art och omfattning avpassade tjänstegrader. Där en avdelning vuxit ut så, att arbetsledningen icke lämpligen kan utövas av tjänsteman i den högsta lönegraden inom kontorskarriären (11 lönegraden, kansliskrivare) eller där arbetsledare i högre grad har behov av kvalificerat biträde med arbetsledningen, finnes för närvarande ingen annan utväg än att på sådan befattning placera en postassistent. För dylik befattning kräves dock i regel icke tjänsteman med postal fackutbildning. Viktigare är härvid, att han äger grundlig kännedom om de inom avdelningen förekommande göromålen samt besitter de särskilda förutsättningar, som utmärka en god arbetsledare. Bland det stora antal befattningshavare inom kontorskarriären, som sysselsättas inom bankavdelningen, finnas åtskilliga, som väl fylla nämnda villkor.

Den nya befattningen skulle således stå öppen såväl för fackutbildad personal som för personal inom den egentliga kontorskarriären. Möjligheterna att på ett för driften gagneligt sätt utnyttja tjänstemännens duglighet, arbetsförmåga och personliga egenskaper utan hänsyn till deras fackutbildning skulle härigenom avsevärt ökas. Då, såsom förut nämnts, postassistenterna ha en förhållandevis dyrbar utbildning, skulle utbytet av postassistent mot kontorsskrivare medföra en icke obetydlig besparing. Det kan även antagas

att man med den nya befattningen kan i vissa fall avstå från eller åtminstone undanskjuta inrättandet av högre tjänster än postassistents. Där så kan bli förhållandet, vinnas givetvis ytterligare besparingar.

Styrelsen har sålunda vid sina överväganden kommit till den övertygelsen, att befattningen kontorsskrivare i lönegraden A 15 bör införas i tjänsteförteckningen i vad avser postverket.

Allmänna lönenämnden har med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anfört samt till erfarenheterna vid telegrafverket och statens järnvägar funnit sig böra tillstyrka, att befattningen kontorsskrivare uppföres i tjänsteförteckningen jämväl för postverket.

Beträffande förslagen om införande av ritare och kopist i tjänsteförteckningen anför *generalpoststyrelsen* följande.

Vid postverkets verkstad hava sedan den 16 september 1919 och den 19 mars 1923 uppehållits två ritarbefattningar. Innehavaren av den ena av dessa befattningar, vilken även tjänstgör såsom biträdande arbetsledare, har innehaft sin anställning från och med den 16 september 1929 och är sedan den 1 april 1937 anställd såsom extra ordinarie ritare med placering i 15 lönegraden. Innehavaren av den andra befattningen anställdes från och med den 1 juni 1930 och är sedan den 1 april 1937 anställd såsom extra ordinarie kopist med placering i 11 lönegraden. Då behovet av ifrågavarande två befattningar måste anses bestående, får styrelsen hemställa, att i tjänsteförteckningen i vad avser postverket införas befattningarna ritare i lönegraden A 15 och kopist i lönegraden A 11.

Allmänna lönenämnden tillstyrker, att ifrågavarande befattningar uppföras å ordinarie stat. Emellertid ifrågasätter lönenämnden, huruvida icke för befattningshavaren i 15 lönegraden kunde användas den till införande i tjänsteförteckningen föreslagna benämningen kontorsskrivare och för befattningshavaren i 11 lönegraden den redan befintliga benämningen kansliskrivare.

De skäl, som generalpoststyrelsen anfört till stöd för förslaget att i tjänsteförteckningen jämväl för postverkets del införa benämningen kontorsskrivare i 15 lönegraden, synas mig övertygande. Såsom styrelsen framhållit, skulle befattningen avses för befattningshavare, som ha att självständigt handlägga och svara för viss viktig arbetsdetalj, utöva förmanskap över en större, med kontorsarbete sysselsatt personalgrupp eller biträda såsom arbetsledare.

Ej heller har jag något att erinra mot styrelsens förslag om att benämningarna ritare och kopist införas i tjänsteförteckningen. Det synes mig vara mindre lämpligt att, såsom lönenämnden ifrågasatt, utnyttja benämningarna kontors- och kansliskrivare för de befattningar, för vilka ritare- och kopistbenämningarna föreslagits, då sistnämnda tjänstetitlar inom övriga kommunikationsverk regelmässigt förekomma för motsvarande arbetsuppgifter.

Ändring av vissa tjänstebestämmelser. I årets statsverksproposition har chefen för finansdepartementet vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit, att benämningarna notarie och sekreterare skulle

utbytas mot byråsekreterare respektive förste byråsekreterare. Förslaget har numera bifallits av riksdagen. Motsvarande förändring synes böra vidtagas jämväl beträffande kommunikationsverken. Jag föreslår därför för postverkets del utbyte av *dels* benämningen notarie (A 21) mot byråsekreterare, *dels ock* benämningarna sekreterare (A 24 och A 26) mot förste byråsekreterare.

Vidare böra de i lönegraderna A 21 upptagna benämningarna revisor samt revisor och bokhållare sammanföras under den gemensamma benämningen revisor.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle beträffande *personalförteckningen* vidtagas följande ändringar, nämligen införande av 1 befattning såsom överdirektör (C 10), minskning av antalet byråchefs-befattningar (A 30) från 4 till 3, ökning av antalet byrådirektörsbefattningar (A 28) från 1 till 2, utbyte av benämningen sekreterare (A 26) mot förste byråsekreterare, införande av 1 befattning såsom ingenjör (A 24), ökning av antalet sekreterarbefattningar (A 24) från 5 till 8 och utbyte av benämningen mot förste byråsekreterare, ökning av antalet postmästarbefattningar av klass 2 (A 22) från 57 till 58, minskning av antalet notariebefattningar (A 21) från 12 till 11 och utbyte av benämningen mot byråsekreterare ävensom sammanförande av benämningarna revisor (A 21) samt revisor och bokhållare (A 21) till revisor.

Utöver vad som av sammanfattningen beträffande *personalförteckningen* framgår skulle i fråga om *tjänsteförteckningen* vidtagas följande ändringar, nämligen införande av befattningarna kontorsskrivare och ritare i lönegraden A 15 samt befattningen kopist i lönegraden A 11.

Telegrafverket.

Uppflyttning av en förste byråingenjör å radiobyrån från A 27 till byrådirektör i A 28. Ifrågavarande befattningshavare förestår radiobyråns rundradioavdelning. Föreståndarna för radiobyråns fartygsstations- och landstationsavdelningar äro byrådirektörer i 28 lönegraden.

Telegrafstyrelsen, som två gånger tidigare framfört samma förslag, anför nu i skrivelse den 21 september 1943 till stöd för detsamma följande.

Styrelsen anser, att med inrättandet av ifrågavarande byrådirektörstjänst icke längre bör anstå. Det högkvalificerade och ansvarsfulla arbete, som åvilar föreståndaren för rundradioavdelningen, hävdar väl den föreslagna lönegrads-placeringen. Arbetet ställer synnerliga krav på avdelningen och dess föreståndare, och vid en övergång till fredsförhållanden, då en kraftig utveckling för rundradions vidkommande i vårt land torde vara att emotse, komma dessa krav att starkt ökas. Förutom förverkligandet av redan föreliggande planer, som måst uppskjutas på grund av krisförhållandena, komma då åtskilliga nya rundradioproblem att kräva sin lösning. En del av dessa problem ha berörts i samband med behandlingen vid 1943 års riksdag av vissa motioner rörande rundradioväsendet och föranlett statsmakternas beslut att tillkalla särskilda sakkunniga för utredning av hithörande frågor.

Allmänna lönenämnden tillstyrker i utlåtande den 28 oktober 1943 liksom tidigare styrelsens förslag.

Den utveckling, som rundradioväsendet i tekniskt hänseende genomgått *Departements- chefen.* under de senaste åren, har självfallet kvalificerat de arbetsuppgifter, som åvila föreståndaren för radiobyråns rundradioavdelning. Vid sådant förhållande synes mig föreståndaren för nämnda avdelning böra i lönehänseende jämföras med föreståndarna för radiobyråns fartygsstations- och landstationsavdelningar. Liksom lönenämnden är jag följaktligen beredd att tillstyrka telegrafstyrelsens ifrågavarande förslag.

Uppflyttning av en ingenjör från A 22 till byråingenjör i A 26 och fyra ingenjörer från A 20 till byråingenjörer i A 26 samt inrättande av en ny ingenjörsbefattning i A 24. Samtliga de till uppflyttning föreslagna ingenjörsbefattningarna äro placerade å tekniska byrån, ingenjören i A 22 och tre av ingenjörerna i A 20 å transmissionsavdelningen samt den fjärde ingenjören i A 20 å stationsavdelningens underavdelning för konstruktion och planering av automatiska storstationer m. m. Den ifrågasatta nya ingenjörsbefattningen, som av telegrafstyrelsen föreslagits placerad i A 26, är avsedd för radiobyråns rundradioavdelning.

Till stöd för förslaget om uppflyttning av ingenjören i A 22 anför *telegrafstyrelsen* följande.

Å tekniska byråns transmissionsavdelning finnes en sektion för planering av riks- och landskablar, vilken för närvarande förestås av en ingenjör i lönegraden A 22 med förordnande att bestrida göromål som byråingenjör (A 26). Till hans åligganden höra dels att förbereda samt kabel- och trafiktekniskt planera de rikskabelarbeten, vilka utföras genom kabelkontorets försorg, dels att granska de från distrikten inkomna planerna för nya landskabelanläggningar. Båda slagen av arbetsuppgifter äro synnerligen krävande, och särskilt de senare hava i och med den fortgående automatiseringen av telefonnätet blivit allt mera omfattande och betydelsefulla.

Innehavaren av här ifrågavarande tjänst svarar sålunda för ett viktigt och vidsträckt arbetsområde, och för att hithörande arbeten skola bliva på ett fullgott sätt utförda krävas av vederbörande tjänsteman ingående specialkunskaper på det kabeltekniska området samt en mångårig och allsidig praktisk erfarenhet.

Styrelsen anser, att den tjänsteställning, som för närvarande är förenad med föreståndarskapet för denna sektion, ingalunda svarar mot de krävande uppgifter, som åvila tjänstens innehavare. Enligt styrelsens mening bör denna tjänst uppflyttas till byråingenjörs tjänstegrad.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag men ifrågasätter, huruvida icke placering i lönegraden A 24 kunde vara tillfyllest.

Beträffande förslaget om uppflyttning av ingenjörerna i A 20 erinrar *telegrafstyrelsen*, att styrelsen framfört samma förslag i sina personaläskanden för innevarande budgetår. Därvid anförde styrelsen i fråga om de tre ingenjörerna å tekniska byråns transmissionsavdelning följande.

Å tekniska byråns transmissionsavdelning finnas tre sektioner för respektive rundradio-, telegraf- och telefonförbindelser. Den förstnämnda av dessa sektioner förestås av en ingenjör i lönegraden A 20, som för närvarande är förordnad att innehava befattning såsom extra ordinarie förste byråingenjör (Eo 27), och de båda övriga av ingenjörer i lönegraden A 20 med förordnande som byråingenjör (A 26). I sitt betänkande med förslag till organisation av telegrafverket hade de sakkunniga för sin del berört frågan, huruvida icke ifrågavarande befattningar borde höjas till byråingenjörers tjänstegrad men funnit därmed böra anstå till dess den relativt nya och hittills hastigt växande transmissionsavdelningen fått en mera slutgiltig inre organisationsutformning.

Med hänsyn till den stadigt fortgående utvecklingen inom här berörda arbetsområden och då transmissionsavdelningens organisation numera är i sina huvuddrag genomförd, anser styrelsen tiden vara inne att till slutgiltig prövning upptaga frågan om beredande av rätt tjänsteställning åt här avsedda befattningshavare, varvid tillika bör beaktas den lönegradsplacering, som tjänstemän med jämförliga uppgifter erhållit å tekniska byråns övriga avdelningar.

I sin förevarande framställning understryker styrelsen, att transmissionsavdelningens organisation numera är genomförd så långt detta låter sig göra inom ett så snabbt växande område av tjänsten, varför ur organisatorisk synpunkt några betänkligheter icke längre behöva stå hindrande i vägen för tjänsternas inrättande.

Även förslaget om uppflyttning av ingenjören å tekniska byråns stationsavdelning framfördes av styrelsen i dess personaläskanden för innevarande budgetår. Till stöd för detsamma anförde styrelsen därvid följande.

Enligt den arbetsfördelning, som tillämpades inom telegrafstyrelsen före omorganisationen, fanns vid dåvarande konstruktionsavdelningen en underavdelning för konstruktion och planering av automatiska storstationer samt vid dåvarande stationsavdelningen en motsvarande underavdelning för medelstora automatstationer. Vid den sammanslagning av de nämnda två avdelningarna till en gemensam avdelning, benämnd stationsavdelningen, som företogs den 1 juli 1941, vidgades arbetsområdet för den förstnämnda underavdelningen till att omfatta såväl allmänna utredningar i automatiseringsfrågor som konstruktion och planering av större automatstationer. Medan underavdelningen i fråga den 1 januari 1941 handlade frågor för automatiserade stationer med sammanlagt cirka 333 000 anslutna telefonapparater, var motsvarande antal ett år senare cirka 432 000, vilket utgjorde 45 % av hela apparatbeståndet inom telegrafverkets nät. Organisatoriskt är åtgärden att till en och samma underavdelning hänföra de tekniska ärendena för ifrågavarande stationer naturlig och lämplig, och på grund av de berörda arbetenas art och ständigt växande omfattning förutses denna underavdelning bli en allt framgent nödvändig och viktig del av stationsavdelningen.

Personaluppsättningen å underavdelningen i fråga utgöres nu av en förste byråingenjör (A 27), en högskoleutbildad ingenjör i lönegraden A 20 med förordnande att bestrida göromål såsom byråingenjör (A 26), ett antal ingenjörer i lägre tjänsteställning, däribland fyra ingenjörer med högskoleexamen, samt ritare. Göromålen kräva emellertid på grund av sin stora vikt och svårighetsgrad så omfattande insatser av högt kvalificerad teknisk personal, att en ökning av antalet högre ingenjörsbefattningar vid underavdelningen framstår såsom oundgängligen nödvändig, såväl för beredande av en mot insatserna svarande ersättning som för att tjänstemän med för dessa göromål

tillräckliga kvalifikationer skola kunna förvärvas och bibehållas. Behovet av högkvalificerade arbetsinsatser har särskilt ökat genom att storstationerna numera måste anpassas och kompletteras för automatisk samtrafik även med omgivande landsbygd och genom att automatiska anordningar måste förutses även för den interurbana trafiken. Härtill kommer, att för de största stationerna stor omsorg måste ägnas de för dem erforderliga specialanläggningarna, på vilka de högsta krav ställas och vilka i många fall draga betydande kostnader.

Styrelsen framhåller, att ifrågavarande avdelnings arbetsområde sedan nämnda framställning ingavs ytterligare utökats, vilket redan framgår därav, att antalet till automatiska storstationer anslutna apparater den 1 januari 1943 stigit till omkring 466 000, motsvarande 46 % av hela apparatbeståndet inom telegrafverkets nät. Dessutom äro arbetena med automatisering av ett flertal större stationer i gång. Ett omfattande konstruktions- och planeringsarbete för nyautomatiseringar pågår.

Då behovet av här ifrågavarande tjänst gör sig allt starkare gällande och med visshet kan förutses bli bestående, hemställer styrelsen, att en byråingenjörstjänst inrättas å stationsavdelningen.

Allmänna lönenämnden ifrågasatte i sitt utlåtande över telegrafstyrelsens personaläskanden för innevarande budgetår, huruvida icke med en slutlig prövning av löneställningen för de tre ingenjörerna å transmissionsavdelningen borde kunna anstå ytterligare någon tid i avvaktan på den fortsatta utvecklingen av avdelningens arbetsuppgifter och inre organisation. I sitt utlåtande över styrelsens nu föreliggande framställning tillstyrker emellertid lönenämnden styrelsens förevarande förslag i dess helhet.

Till stöd för förslaget om den nya ingenjörstjänsten å radiobyråns rundradioavdelning anför *telegrafstyrelsen* följande.

Telegrafverkets sedan ett tiotal år fortgående övertagande av de privata rundradiostationerna och dessas ersättande med statliga sändare har medfört ett allt mer ökat arbete för radiobyråns rundradioavdelning, avseende dels nybyggnad av stationer och dels anläggningarnas drift och underhåll. Alltjämt återstå emellertid 14 privata stationer, som numera äro i sådant skick, att de såväl ur kvalitets- och säkerhetssynpunkt som för att uppfylla gällande internationella bestämmelser måste ombyggas snarast möjligt. Ett antal nya sändare äro beställda för ändamålet och beräknas bli leveransfärdiga successivt under detta och nästa år. Vid nytillverkningen av sändare för de mindre stationerna måste rundradioavdelningen lämna fortlöpande medverkan för att stationstyperna skola bliva av lämpligaste konstruktion. De statliga rundradiostationer, som uppfördes i stället för de tidigast övertagna privatstationerna, äro även i behov av modernisering. Med hänsyn till att dessa stationer äro synkrondrivna, måste stora krav ställas på deras tekniska utrustning för att de icke skola verka störande på varandra.

De små rundradiostationerna skötas av personal med relativt begränsad teknisk utbildning, varför den fortlöpande tekniska övervakningen från radiobyråns sida måste vara fömligen ingående.

På senaste tiden har telegrafstyrelsen försöksvis börjat att vid dylika mindre stationer införa anordningar för automatisk drift. Genom dessa beräknas en avsevärd besparing kunna göras på personalkontot, vilket utgör den

övervägande delen av driftkostnaderna. Anordningarna för denna automatisering fordra för varje station ett icke obetydligt konstruktionsarbete på rundradioavdelningen.

Den högre ingenjörspersonalen å radiobyråns rundradioavdelning, bortsett från föreståndaren för avdelningen, utgöres för närvarande av tre byråingenjörer (A 26). Av dessa ingenjörer är en numera helt sysselsatt med högfrekvent distribution av rundradioprogram över telefonledningar (s. k. trådradio) samt ultrakortvågssändning med frekvensmodulerade vågor. De övriga två byråingenjörerna erfordras för planläggning och ledning av arbeten med modernisering och nybyggnad samt för drift och underhåll av de större rundradiostationerna.

För ovan angivna arbeten med de mindre rundradiostationerna, närmast det mycket trängande behovet av snar ombyggnad av privata rundradiostationer samt den fortgående moderniseringen av de äldre statliga stationerna av denna storleksordning, erfordras en särskild, högt kvalificerad ingenjör.

Styrelsen föreslår därför, att på radiobyråns rundradioavdelning inrättas en ny byråingenjörsbefattning för ledningen av dessa arbeten samt för handhavandet av frågorna rörande drift och underhåll av samtliga mindre rundradiostationer, för närvarande 23 stycken.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag men ifrågasätter, hurvida icke placering i lönegraden A 24 kunde vara tillfyllest.

Departements-
chefen.

De ingenjörsbefattningar, om vilka här är fråga, beröra områden av telegrafverkets verksamhet, som utmärkas av en snabb teknisk utveckling. För telegrafverket är det uppenbarligen av stor vikt, att för dessa befattningar hava tillgång till tjänstemän, vilka med avseende å såväl teoretiska insikter som praktisk erfarenhet fullt motsvara de krav, som med hänsyn till nämnda utveckling måste ställas på dem. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att förbättrad löneställning beredes de till uppflyttning föreslagna befattningshavarna. Att behov av en ny ingenjörsbefattning å radiobyråns rundradioavdelning föreligger, synes mig därjämte ådagalagt.

Beträffande löneställningen för sistnämnda befattning vill jag erinra, att jag vid framläggandet av förslag till personalproposition för kommunikationsverken vid 1942 års riksdag uttalade, att vid prövningen av uppkommande förslag om ökat antal ingenjörstjänster i 26 lönegraden borde till förnyat övervägande upptagas frågan om inrättande vid telegrafverket av ingenjörstjänst i 24 lönegraden.

Vid såväl statens järnvägar som statens vattenfallsverk finnas ingenjörsbefattningar i 24 lönegraden. Befattningarna hava tillkommit i samförstånd med respektive verksstyrelser. Beträffande postverket har jag i det föregående tillstyrkt, att en ingenjörsbefattning i 24 lönegraden inrättas vid detta verk. Att mot denna bakgrund utrymme för en ingenjörsgård mellan 22 och 26 lönegraderna icke skulle kunna beredas inom telegrafverket synes mig mindre sannolikt. Ehuru telegrafstyrelsen vid skilda tillfällen motsatt sig inrättandet av ingenjörsbefattningar i 24 lönegraden, anser jag mig i anslut-

ning till lönenämndens uttalande böra föreslå, att den ifrågasatta nya befattningen å radiobyråns rundradioavdelning placeras i lönegraden A 24.

Mot telegrafstyrelsens förslag beträffande lönegradsplaceringen av övriga här avsedda befattningar har jag icke något att erinra.

Vid bifall till vad nyss förordats bör i tjänsteförteckningen för telegrafverket införas benämningen ingenjör i lönegraden A 24. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörsbefattningar i lönegraden A 20 med fyra.

Inrättande av en linjeingenjörsbefattning i A 26 samt uppflyttning av två ingenjörer från A 20 till A 24. Den nya befattningen är avsedd för distriktsbyrån vid sjätte distriktet (Sundsvall). De övriga befattningarna, vilka bägge av telegrafstyrelsen föreslagits till uppflyttning i 26 lönegraden, äro placerade den ena å sektionen för Stockholms telefonstationer och den andra å Göteborgs landssektion.

Till stöd för förslaget om inrättande av en ny linjeingenjörsbefattning anför *telegrafstyrelsen* följande.

Den tekniska ledningen och övervakningen av anläggnings- och underhållsarbetena å de automatiska telefonanläggningarna handhas inom vart och ett av första, andra (utom beträffande Göteborgs telefonstationer), tredje och femte distrikten av en å respektive distriktsbyrå placerad linjeingenjör (A 26). Ifrågavarande arbetsuppgifter å Göteborgs respektive Stockholms telefonstationer fullgöras av en förste sektionsingenjör (A 27).

Någon motsvarande befattning inom sjätte distriktet finnes för närvarande icke. Inom distriktet äro telefonstationerna i Boden, Härnösand, Luleå, Piteå, Skellefteå, Sundsvall och Örnsköldsvik omlagda till automatisk drift, och automatisering av telefonstationerna i Sollefteå och Östersund är under planering. Härtill komma omkring 75 i drift tagna automatiska och halvautomatiska landsväxlar. Antalet installerade eller beställda automatiska abonnentväxlar uppgår till omkring 60. Automatiseringen inom distriktet har nu fortskridit så långt, att en i automatisk stationsteknik väl förfaren och kunnig ingenjör måste där kunna helt disponeras för handläggning av ärenden rörande automatiska telefonanläggningar.

Styrelsen föreslår, att befattningen liksom fallet är med motsvarande befattningar inom förenämnda distrikt placeras i 26 lönegraden.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag men ifrågasätter, huruvida befattningen icke kunde hänföras till 24 lönegraden.

Beträffande befattningen å sektionen för Stockholms telefonstationer anför *telegrafstyrelsen* följande.

Sektionen för Stockholms telefonstationer — vilken omfattar, förutom riks- och manuella närtrafikstationerna, 23 automatiska stationer med sammanlagt 222 000 abonnenter — föreslås av en förste sektionsingenjör (A 27). Under honom sortera en linjeingenjör (A 26), en ingenjör i lönegraden A 22 samt 3 ingenjörer i 20 lönegraden, varav en extra ordinarie.

Ledningen och överinscendat av anläggnings- och underhållsarbetena å stationerna är under sektionsförståndarens överinseende fördelad å sistnämnda ingenjörer.

På grund av den allmänna utvecklingen av telefonnätet i Stockholm med därav föranledd tillkomst av nya stationer och utvidgning av befintliga sådana har man måst avdela en av ingenjörerna i fråga för fullgörande av de speciella uppgifter, som sammanhånga med den allmänna trafiktekniska dimensioneringen av olika trafikvägar inom och mellan de skilda stationerna. Till dessa uppgifter höra trafikteknisk planering av nya stationer och motsvarande arbete vid utvidgning av befintliga stationer, beräkning av behovet av lands- och trunkledning för hel- och halvautomatisk trafik, uppgörande av graderingar samt kontroll över väljarorganens och ledningarnas inom det automatiska nätet utnyttjande på mest ändamålsenliga och ekonomiskt riktiga sätt. I arbetsuppgifterna ingå därjämte granskning av infordrade offerter från telefonaktiebolaget L. M. Ericsson samt diverse specialutredningar.

För ett riktigt handhavande av ovan nämnda ekonomiskt synnerligen viktiga arbetsuppgifter erfordras en ingående kännedom om de olika automatiska stationsanordningarna och dessas inbördes samarbete samt en på vidsträckt erfarenhet grundad förmåga att bedöma förekommande frågor av denna art.

Med hänsyn till de höga fordringar, som måste ställas på befattningen, har dess nuvarande innehavare, en ingenjör i lönegraden A 20, från och med den 1 juli 1941 förordnats att bestrida göromål såsom linjeingenjör (A 26) och bör nu erhålla ordinarie tjänst i denna grad.

Styrelsen föreslår alltså, att för berörda arbetsuppgifter inrättas en linjeingenjörstjänst i lönegraden A 26.

Allmänna lönenämnden anser, att befattningen bör kunna placeras i 24 lönegraden.

Till stöd för förslaget om inrättande av befattningen å Göteborgs landssektion anför *telegrafstyrelsen* följande.

Göteborgs landssektion, vilken omfattar Borås, Lysekils, Strömstads, Trollhättans, Uddevalla, Ulricehamns, Vara, Varbergs, Varekils och Vänersborgs redovisningsområden, förestås av en förste sektionsingenjör (A 27) med en högskoleutbildad ingenjör i lönegraden A 20 såsom närmaste man. Utvecklingen av arbetsuppgifterna inom sektionen sedan år 1936, då sistnämnda ingenjör placerades vid sektionen, belyses av följande uppgifter.

Sammanlagda antalet huvudabonnemang inom sektionen, vilket den 1 januari 1937 utgjorde 23 210, uppgick den 1 januari 1943 till 39 744; antalet apparater inom sektionen har under samma tid vuxit från 27 946 till 48 172. Vid årsskiftet 1936—1937 bestod arbetsstyrkan inom sektionen av sammanlagt cirka 200 man, medan vid sistlidna årsskifte motsvarande antal var cirka 400; under säsongarbetstid utökas arbetsstyrkan avsevärt härutöver. Arbets- och materialkostnaderna för arbetena inom sektionen belöpte sig för år 1936 till omkring 3 068 000 kronor och för år 1942 till omkring 4 963 000 kronor.

Sektionens utveckling har nödvändiggjort överflyttning av en allt större del av föreståndarens arbetsuppgifter på den biträdande ingenjören. Sistnämnde tjänsteman har numera att handlägga flertalet ärenden av mera teknisk natur samt svarar även i stor omfattning för arbetenas förplanering och utförande. Han fungerar tillika såsom sektionsföreståndarens ställföreträdare och vikarie.

Med hänsyn till omfattningen och arten av de göromål, som åvila den här omhandlade tjänstemannen, har styrelsen ansett dennes lönegradsplacering vara för låg. Styrelsen har därför från och med den 1 oktober 1941 förordnat honom att bestrida göromål, som eljest ankomma på linjeingenjör.

Allmänna lönenämnden har icke velat motsätta sig befattningens placering i 26 lönegraden.

Då automatisering av telefonanläggningarna inom sjätte distriktet numera nått sådan omfattning, att behov av en befattningshavare för handhavandet av den tekniska ledningen och övervakningen av anläggnings- och underhållsarbetena å de automatiska telefonanläggningarna inom distriktet får anses föreligga, är från min sida icke något att erinra mot bifall till telegrafstyrelsens förslag om inrättande av en ingenjörsbefattning för ändamålet. Liksom motsvarande befattningar inom övriga distrikt synes befattningen ifråga böra sasom linjeingenjör hänföras till 26 lönegraden.

Departements-
chefen.

Mot styrelsens förslag om förbättrad löneställning för ingenjörsbefattningarna vid sektionen för Stockholms telefonstationer och Göteborgs landssektion har jag i och för sig icke något att erinra. Under hänvisning till vad jag under föregående punkt anfört anser jag emellertid, att befattningarna böra förändras till ingenjörsbefattningar i lönegraden A 24. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörsbefattningar i lönegraden A 20 med två.

Inrättande av en radioingenjörsbefattning i A 26 å radioexpeditionen i Göteborg. Samma förslag framfördes av *telegrafstyrelsen* i dess personaläskanden för innevarande budgetår. Till stöd för förslaget anförde styrelsen därvid följande.

Omfattningen av den verksamhet, som bedrivs av den radiobyrå tillhörande fartygsstationsavdelningen, har för varje år alltmer ökats. Denna verksamhet berör numera icke blott fartygsstationerna utan även kust- och markstationerna. På grund av ökade krav på radioutrustningen för fartygen måste nya konstruktioner göras. Särskilt har ett mera allmänt införande av radiotelefon å fartyg medfört och kommer alljämt att medföra ökad arbetsbörda för den tekniska personalen å avdelningen. Arbetet med ombyggnad och modernisering samt nybyggnad av kust- och markstationer ställer stora krav på ingenjörspersonalens tekniska insikter.

Å den till fartygsstationsavdelningen hörande radioexpeditionen i Göteborg är för närvarande placerad en radioingenjör (A 26). Nämnda radioexpedition inrättades då uthyrningen av fartygsradiostationer i Sverige år 1919 lades i telegrafverkets händer. Dess ursprungliga arbetsuppgifter voro att ombesörja nyinstalleringen av fartygsstationer ävensom att utföra underhålls- och reparationsarbeten av stationer på fartyg — såväl svenska som utländska — som anlöpa hamnar i västra Sverige. Till expeditionens åligganden höra numera även arbeten för kust- och markstationerna utefter västkusten. Byggandet av fartyg fortgår i alljämt ökat tempo, och radioexpeditionens arbete med nyinstallering av fartygsstationer m. m. har därför ökats i avsevärd grad.

Radioteknikens allt fortfarande kraftiga utveckling och det därav betingade arbetet med att hålla anläggningarna i nivå med tidens krav gör det nödvändigt att äga tillgång till en allt mer kvalificerad ingenjörspersonal.

Det alltmer ökade arbetet å radioexpeditionen i fråga har medfört, att behovet av ytterligare en ingenjör med kvalificerad kompetens därstädes gjort sig starkt gällande.

Styrelsen föreslår, att för täckande av detta behov inrättas en radioingenjörstjänst i lönegraden A 26.

Styrelsen framhåller att vad sålunda anförts om det alltmer ökade arbetet vid radioexpeditionen i Göteborg numera gäller i än högre grad. Omfattningen och betydelsen av det arbete, som åvilar ifrågavarande expedition, synes styrelsen väl motivera inrättandet därstädes av en ny radioingenjörstjänst.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare styrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Även jag finner de av telegrafstyrelsen anförda skälen för inrättande av en radioingenjörsbefattning i lönegraden A 26 å radioexpeditionen i Göteborg övertygande. Jag anser mig därför böra tillstyrka styrelsens förslag.

Inrättande av fyra förrådsintendentsbefattningar i A 24. Vid 1941 års omorganisation av telegrafverket beslöts jämväl en omläggning av förrådsväsendet. Tidigare hade förrådsrörelsen varit organiserad på det sättet, att — förutom den centrala förrådsmyndigheten i telegrafstyrelsen, förrådsbyrån, med dess underlydande huvudförråd i Älvsjö — på vart och ett av de sex distrikten funnits en förrådsavdelning, lydande under linjedirektören och med en förrådsförvaltare i lönegraden A 21 som föreståndare. De sex förrådsavdelningarna skola enligt den beslutade omorganisationen utbrytas från distriktsorganisationen och med sina föreståndare och sin personal direkt underställas telegrafstyrelsens förrådsbyrå. Sedan den nya organisationen fullständigt genomförts, blir förrådsavdelningarnas antal minskat från sex till fyra, och avdelningarna eller huvudförråden, som de enligt den nya organisationen benämnas, komma var för sig att få betydligt större omslutning och arbetsområden än förut. Föreståndarna komma härigenom att få avsevärt ökade arbetsuppgifter i jämförelse med de hittillsvarande förrådsförvaltarna, varjämte de enligt den nya organisationen få en självständigare och ansvarsfullare ställning än dessa.

De i den nya organisationen ingående fyra huvudförråden skola vara förlagda till respektive Nässjö, Göteborg, Stockholm (Älvsjö) och Västanfors. Organisationen har tidigare genomförts beträffande huvudförråden i Nässjö och Göteborg, av vilka Nässjöförrådet skall tillgodose materielbehovet för Skåne, Blekinge, södra delen av Halland, Småland, Öland och södra delen av Östergötland samt Göteborgsförrådet materielbehovet för norra delen av Halland, Västergötland, Bohuslän, Dalsland och Värmland. I fråga om huvudförrådet i Stockholm, vilket skall sköta materielanskaffningen för Stockholm, Södermanland, norra delen av Östergötland, Gotland, Närke samt större delen av Uppland, trädde den nya organisationen i kraft den 1 januari 1944. Organisationen av huvudförrådet i Västanfors, vilket skall handhava materieförsörjningen för norra delen av Svealand samt Norrland, har däremot i avvaktan på färdigställandet av erforderliga förrådsbyggnader ännu icke kunnat fullbordas. Till viss del äro därstädes förrådslokaler redan iordningställda, men ännu saknas värmebyggnad och kontorslokaler, för vilka byggnader anslagsmedel ännu icke beviljats. Den nya organisationen har dock även här

trätt i kraft i så måtto, att förrådsförvaltarna i Gävle och Sundsvall, vilkas verksamhetsområden tillsammans i stort sett komma att bilda huvudförrådets i Västanfors förrådsområde, numera icke äro underställda respektive distriktschefer utan lyda direkt under styrelsens förrådsbyrå.

Under hänvisning till att omorganisationen av förrådsväsendet vid telegrafverket sålunda numera till väsentlig del är genomförd, har *telegrafstyrelsen* framlagt förslag rörande föreståndarnas för huvudförråden lönegradsplacering. Styrelsen anför därvid följande.

De ifrågavarande föreståndarna ha ett betydande och ansvarsfullt arbete sig pålagt. De ansvara var och en inom sitt förrådsområde dels för materielanskaffningen genom avrop från av förrådsbyrån anvisade leverantörer eller genom egna inköp, dels för expeditionen av materielen till arbetsplatserna respektive till distriktens mindre förråd, dels även för materielens bokföring och redovisning.

Föreståndarna handha vidare — med undantag för föreståndaren för huvudförrådet i Stockholm — de omfattande inköpen av stolpar samt ha att ombesörja stolparnas impregnering. De ha därjämte att övervaka vården och underhållet av den del av telegrafverkets betydande bilpark, som finnes inom respektive förrådsområden.

Under fredstid beräknas föreståndarna inköpa sammanlagt 150 000—200 000 stolpar per år. Under nu rådande förhållanden är antalet inköpta stolpar något mindre. Med hänsyn till anskaffningsmöjligheter och förbrukning inom skilda delar av landet fördelar sig arbetet med stolpinköpen och impregneringen olika på de skilda förrådsområdena. Största anskaffningen faller på södra förrådsområdet, vilket har att inköpa och impregnera stolpar till ett antal, motsvarande närmare hälften av landets hela behov. Stolpanskaffningen är mycket betungande. Det har nämligen visat sig, att erforderliga kvantiteter ej kunna inköpas till acceptabla priser genom sedvanligt anbudsförfarande, utan producenterna måste uppsökas och förhandlingar äga rum beträffande varje särskilt stolpparti. Inköpsposternas storlek variera avsevärt, från ett hundratal till flera tusen stolpar, med tyngdpunkten förlagd till de mindre kvantiteterna.

Telegrafverkets bilpark bestod före kriget av inemot 1 000 bilar men har på grund av tidsläget måst tillfälligt nedbringas till cirka 600 bilar i trafik. Arbetet med vården och underhållet av bilparken är å andra sidan nu mera svårskött än under normala förhållanden bland annat till följd av gengasdriften.

Å huvudförråden i Nässjö och Göteborg uppehållas föreståndarbefattningarna för närvarande provisoriskt av förrådsförvaltare, som förordnats att bestrida göromål såsom tjänstemän i lönegraden A 24. Detta provisorium är icke till nytta för tjänsten. Det kan icke heller anses förenligt med billighet och rättvisa, att de tjänstemän, åt vilka tilldelats ett större ansvar och betydligt utvidgade arbetsuppgifter och som prövats i sina nya funktioner och befunnits fullt lämpliga, skola kvarhållas i sin lägre tjänstegrad på obestämd tid endast av den anledningen, att ett av de fyra förrådsområdena icke kunnat erhålla sin avsedda inre organisation. Styrelsen finner det för den skull angeläget, att frågan om lönegradsplacering och benämning för huvudförrådets föreståndare nu bringas till en definitiv lösning.

Telegrafstyrelsen föreslår alltså, att för ändamålet inrättas fyra befattningar under benämningen förrådsintendent med placering i lönegraden A

24. Med hänsyn till att befattningarna behöva tagas i anspråk vid skilda tidpunkter anser styrelsen, att tillsättandet av desamma lämpligen bör kunna göras beroende av Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall. I den mån de nuvarande sex förrådsförvaltarna icke erhålla tjänster såsom förrådsintendenter böra de enligt styrelsen uppföras å övergångsstat.

Allmänna lönenämnden har i sitt utlåtande den 28 oktober 1943 anfört följande.

För att erhålla närmare kännedom om storleken och organisationen av ifrågavarande förråd har lönenämnden avlagt besök dels vid det hittills såsom centralförråd för landet i dess helhet tjänstgörande huvudförrådet i Älvsjö, dels vid distriktsförrådet i Stockholm, vilka förråd äro avsedda att tillsammans utgöra det nya till Älvsjö förlagda huvudförrådet, varvid dock ett mindre filialförråd kommer att bibehållas i Stockholm. Vid besöket erhöll lönenämnden en närmare redogörelse för den nya förrådsorganisationen av chefen för telegrafstyrelsens förrådsbyrå.

Lönenämnden finner den av telegrafstyrelsen föreslagna placeringen av föreståndarna för huvudförråden i lönegraden A 24 lämpligt avvägd. Härvid har lönenämnden även beaktat, att vid statens järnvägar motsvarande befattningshavare äro hänfödda till lönegraden A 26 eller A 27. Då lönenämnden icke heller finner anledning till erinran mot att de nya förrådsföreståndarbefattningarna vid telegrafverket benämnas förrådsintendenter, tillstyrker lönenämnden, att i tjänsteförteckningen för verket införas en befattning såsom förrådsintendent i 24 lönegraden och att å personalstaten upptagas fyra sådana befattningar. Därvid synes — såsom telegrafstyrelsen föreslagit — tillsättandet av de nya tjänsterna lämpligen böra göras beroende av Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig till en början böra erinra, att jag år 1942 (propositionen nr 194) i anledning av då föreliggande förslag om reglering av föreståndarnas för huvudförråden löneställning framhöll, att nämnda befattningshavare med sin i förhållande till de i 21 lönegraden placerade förrådsförvaltarna självständigare och ansvarsfullare ställning utan tvivel borde erhålla en högre lönegradsplacering än förrådsförvaltarna. Frågan härom borde emellertid upptagas till avgörande först när omorganisationen genomförts och material föreläge för bedömande av arten och omfattningen av de med de nya befattningarna förenade arbetsuppgifterna.

Då nu tre av de fyra huvudförråden tagits i bruk, synes mig ytterligare uppskov med ett slutligt bedömande av föreståndarnas löneställning icke erforderligt. Den omständigheten att åt det fjärde huvudförrådet ännu icke kunnat givas den avsedda inre organisationen torde härutinnan icke behöva tillmätas någon betydelse.

Av vad telegrafstyrelsen anfört rörande arten och omfattningen av föreståndarnas arbetsuppgifter framgår, att placering i lönegraden A 24 icke kan anses för hög. Liksom lönenämnden anser jag mig därför böra tillstyrka styrelsens förslag. Att de nya befattningarna benämnas förrådsintendenter föranleder ej heller någon erinran från min sida.

Såsom telegrafstyrelsen och lönenämnden framhållit, bör tillsättandet av förrådsintendentsbefattningarna göras beroende av Kungl. Maj:ts medgivande

i varje särskilt fall. Lämpligen böra den 1 juli 1944 kvarstående förrådsförvaltarbefattningar från och med nämnda tidpunkt uppföras å övergångsstat.

Uppflyttning av en notarie å militärkontoret från A 21 till överkontrollör i A 24. I sina personaläskanden för innevarande budgetår framförde *telegrafstyrelsen* samma förslag samt anförde därvid följande.

Notarien å militärkontoret åligger att handlägga personalärenden, vissa censurärenden och speciella ärenden i fråga om telegraf- och telefontrafiken samt att bestrida å kontoret förekommande sekreterargöromål. Han deltagar i beredningen av samtliga de större ärenden, som direkt omhändertagas av chefen för militärkontoret eller tilldelas armé-, marin- eller flygassistenterna. Han har vidare att deltaga i samråd med de högsta militära myndigheterna och vissa högre civila myndigheter, såsom luftskyddsinspektionen, arbetsmarknadskommissionen (uppskovsbyrån), länsstyrelserna (landsfogdar och försvarsassistenter) med flera.

Det arbete, som åvilar den ifrågavarande notarien, synes komma att under fredstid vara av ungefär samma omfattning och svårighetsgrad som under nu rådande förhållanden. Erfarenheterna från de senast gångna åren ha nämligen visat nödvändigheten av att hålla telegrafverkets krigsberedskap på högsta möjliga nivå även under fredstid, ett förhållande som kommit till uttryck bland annat i det nyligen skedda införandet i telegrafverkets fredsorganisation av militära assistentbefattningar vid telegrafverkets distriktsbyråer. Den av årets riksdag beslutade planmässiga utbyggnaden av rikets försvar kommer att i väsentlig grad påverka omfattningen av militärkontorets arbete, och den å kontoret placerade notariens arbetsuppgifter komma att ökas i förhållande härtill.

Då kommenderingarna å samtliga de militära befattningarna å militärkontoret skola omfatta en tid av allenast 3—5 år, kommer den främste av kontorets civila tjänstemän att till väsentlig del bära ansvaret för kontinuiteten i kontorets inre arbete. Det är ur denna synpunkt av vikt, att ombyte av innehavare av ifrågavarande tjänst icke sker för ofta. Till tjänsten kan ifrågakomma endast sådan befattningshavare, som genom mångårig tjänstgöring såsom befäl inom skilda områden av trafiktjänsten förvärvat sig grundlig erfarenhet och rutin.

Med hänsyn till nu anförda förhållanden finner styrelsen det önskligt, att befattningen i fråga placeras i sådan lönegrad, att det för styrelsen blir möjligt att för densamma förvärva person med erforderliga kvalifikationer och att behålla sådan person vid befattningen under avsevärd tid. I detta syfte vill styrelsen föreslå notarietjänstens utbytande mot en överkontrollörstjänst i lönegraden A 24. Denna lönegradsplacering motsvarar den tjänsteställning inom telegrafverket, som givits de militära assistenterna å kontoret, och synes väl avvägd såväl i förhållande till arbetets betydelse och svårighetsgrad i och för sig som ock i jämförelse med de arbetsuppgifter, som åvila de nämnda militära befattningshavarna.

Allmänna lönenämnden uttalade i utlåtande den 27 oktober 1942 följande.

Beträffande framställningen om utbyte å militärkontoret av en notarietjänst mot en överkontrollörstjänst i lönegraden A 24 vill lönenämnden erinra, att nämnden i utlåtande den 16 oktober 1942 tillstyrkt en av generalpoststyrelsen gjord hemställan om uppflyttning av notarietjänsten å styrelsens

militäravdelning till sekreterare i lönegraden A 24. Då göromålen å den föreslagna överkontrollörstjänsten synas vara likvärdiga med de uppgifter, som äro avsedda för berörda sekreterare i generalpoststyrelsen, och då man torde kunna utgå från att — därest i en framtid behovet av en tjänst i överkontrollörsgård för ifrågavarande arbetsuppgifter skulle bortfalla — möjlighet skall föreligga att utnyttja dess innehavare å annan tjänst inom telegrafverket, finner sig lönenämnden kunna tillstyrka jämväl telegrafstyrelsens förevarande hemställan.

Telegrafstyrelsen framhåller nu, att erfarenheterna från det senast förflutna året styrkt telegrafstyrelsen i dess uppfattning, att höjning av den ifrågavarande tjänsten är fullt befogad och snarast bör komma till stånd. Styrelsen vill för den skull ånyo föreslå, att notariatstjänsten å militärkontoret utbytes mot en överkontrollörstjänst.

Allmänna lönenämnden hänvisar till sitt tidigare tillstyrkande av styrelsens förslag.

Departementsschefen.

Samma skäl, som tala för att den trafikutbildade tjänstemannen å generalpoststyrelsens militäravdelning placeras i 24 lönegraden, böra enligt min mening föranleda, att motsvarande befattningshavare å telegrafstyrelsens militärkontor placeras i 24 lönegraden. Jag anser mig därför böra tillstyrka telegrafstyrelsens förevarande förslag.

Uppflyttning av två kontrollörer å riksavdelningen vid Stockholms telefonstation från A 20 till förste kontrollörer i A 22. I sina personaläskanden för innevarande budgetår framförde *telegrafstyrelsen* samma förslag. Styrelsen anförde därvid följande.

Stockholms telefonstations riksavdelning förestås av en trafikinspektör (A 26), vilken sorterar direkt under distriktschefen. Närmast under trafikinspektören utövas ledningen och övervakningen av avdelningens arbete av tre kontrollörer (A 20).

Utvecklingen av avdelningen har nödvändiggjort överflyttning av en stor del av avdelningsföreståndarens tidigare arbetsuppgifter till de två äldsta kontrollörerna för självständig handläggning. I dessa tjänstemäns arbetsuppgifter ingå numera förutom övervakning och ledning av trafik, expedition och personal, förhandlingar med befäl å in- och utländska stationer i trafik-, dirigerings- och rangeringsfrågor, handläggning av framställningar och klagomål från allmänheten, större trafikutredningar m. m. Å eftermiddagar och kvällar ankommer det på den av kontrollörerna, som för tillfället tjänstgör, att handlägga och avgöra alla avdelningen berörande frågor, som kräva omedelbar åtgärd, samt dessutom att vid behov omhändertaga frågor rörande övriga telefontrafikavdelningar inom Stockholmsområdet.

Med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som numera åvila de båda omhandlade kontrollörerna, anser styrelsen angeläget att bereda dem en högre tjänsteställning än den nuvarande. Telegrafstyrelsen får därför föreslå, att befattningarna i fråga höjas från kontrollörs till förste kontrollörs tjänstegrad.

Styrelsen framhåller, att de skäl, som styrelsen åberopat till stöd för sitt förslag om tjänsternas uppflyttning i lönegrad, numera ytterligare vunnit i

styrka. Att så är fallet belyses därav, att antalet riksledningarna vid den berörda avdelningen under år 1942 ökat till 992 ($\frac{1}{1}$ 1942 938), antalet expeditionspplatser till 376 ($\frac{1}{1}$ 1942 338) och expeditionspersonalen till 720 ($\frac{1}{1}$ 1942 656). Antalet rikssamtalsexpeditioner vid avdelningen utgjorde under år 1942 20 055 600 mot 18 667 900 året förut.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare.

Såsom telegrafstyrelsen framhåller, ha de två äldsta kontrollörerna å riks- *Departements-*
avdelningen vid Stockholms telefonstation till följd av trafikens utveckling *chefen.* måst för självständig handläggning övertaga vissa arbetsuppgifter från avdelningens föreståndare. Då någon återgång härutinnan till tidigare förhållanden näppeligen kan komma i fråga, anser jag mig i likhet med lönenämnden böra tillstyrka, att nämnda kontrollörer uppflyttas till förste kontrollörer i lönegraden A 22. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet kontrollörsbefattningar i lönegraden A 20 med två.

Uppflyttning av fyra ingenjörer från A 20 till A 22. Av ifrågavarande befattningshavare tjänstgör en å kabelkontoret, två å tekniska byrån och en vid huvudverkstaden i Nynäshamn. Samtliga föreslogos till uppflyttning i telegrafstyrelsens personaläskanden för innevarande budgetår.

Beträffande ingenjören å kabelkontoret anför *telegrafstyrelsen* följande.

Å telegrafverkets kabelkontor, som omhänderhar telegrafverkets omfattande rikskabelarbeten, är sedan flera år tillbaka den närmaste ledningen av arbetet med stakning och planering av rikskablarnas linjedragning anförtrodd åt en ingenjör i 20 lönegraden. Utöver detta redan i och för sig krävande arbete har denne att med jämförelsevis självständig befogenhet planera och leda arbetet med anläggning av de transportvägar, som erfordras för framforsling från befintliga vägar till kabellinjen av kabeltrummor och annan för kabelarbetet nödvändig materiel. Efter att tidigare hava nedlagt kablarna såväl i landsvägarna som i terrängen har telegrafverket numera övergått till att helt förlägga desamma i terrängen. Härigenom har anläggandet av dylika transportvägar ökat i betydande omfattning. Med hänsyn till ovan nämnda ansvarsfulla arbete, som sålunda anförtrots ifrågavarande ingenjör i 20 lönegraden, har han sedan mera än två år innehaft styrelsens uppdrag att bestrida göromål som ingenjör i 22 lönegraden.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare.

Till stöd för förslaget om uppflyttning av de två ingenjörerna å tekniska byrån anför *telegrafstyrelsen* följande.

Å styrelsens tekniska byrå, transmissionsavdelningen, tjänstgör en ingenjör i lönegraden A 20, vilken har till uppgift bland annat att utarbета planer för nypupinisering av rikskablar samt att tjänstgöra som arbetsledare vid utförandet av de viktigare pupiniseringsarbetena. Till nämnda tjänstemans arbetsuppgifter höra dessutom vissa ärenden rörande underhåll och nybyggnad av pupinkablar. Till belysande av pupiniseringsarbetenas omfattning må anföras, att dessa arbeten under de tre senaste åren dragit en kostnad av i medeltal omkring 550 000 kronor för år.

På grund av den stora omfattning dessa betydelsefulla arbeten numera fått — en omfattning vari någon minskning icke är att förvänta — och på grund av det med dessa arbeten förbundna ansvaret måste här ifrågavarande tjänstemans placering såsom ingenjör i lönegraden A 20 anses för låg. Styrelsen har också förordnat honom att bestrida göromål såsom ingenjör i lönegraden A 22.

Styrelsen anser ordinarie anställning såsom ingenjör i sistnämnda lönegrad nu böra beredas ifrågavarande tjänsteman och får därför föreslå, att för här berörda arbetsuppgifter inrättas en ingenjörstjänst i lönegraden A 22 i utbyte mot en ingenjörstjänst i lönegraden A 20.

Inom transmissionsavdelningen finnes vidare en särskild avdelning för beredning ur transmissionsteknisk synpunkt av inkomna förslag till anordnande av nya riks- och landsledningar samt för redigering av styrelsens linje- och ledningstabeller jämte motsvarande kartor. Arbetets omfattning framgår bland annat därav, att antalet dylika landsledningsförslag numera årligen uppgår till omkring 1 000. Avdelningen behandlar även frågor rörande militära telefonförbindelser, trafikplaner vid flyglarmtillstånd, intagning av ledningar i reservstationer m. m.

För ovanstående arbetsuppgifter, vilka visa en ständigt fortgående ökning, svarar en ingenjör i lönegraden A 20 med förordnande som ingenjör i lönegraden A 22. Med hänsyn till utvecklingen på här ifrågavarande område är nämnda befattningshavares lönegradsplacering icke längre tillfredsställande, och styrelsen finner rättvist, att befattningen i fråga utbytes mot en ingenjörstjänst i lönegraden A 22.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare.

Beträffande ingenjören vid huvudverkstaden i Nynäshamn anför *telegrafstyrelsen* följande.

Vid huvudverkstaden i Nynäshamn tjänstgör såsom föreståndare för fastighetsavdelningen en ingenjör i lönegraden A 20, vilken med hänsyn till omfattningen och arten av de honom åvilande arbetsuppgifterna sedan den 1 januari 1940 förordnats att bestrida göromål, vilka ankomma på ingenjör i lönegraden A 22. Till fastighetsavdelningen höra byggnadskontor, underhållsavdelning för verkstads- och bostadsfastigheter, intressekontor och marketeri, varjämte vid verkstaden anställd vakt- och städningspersonal sorterar under denna avdelning. I föreståndarens arbetsuppgifter ingå såsom en väsentlig del handhavandet av verkstadens omfattande uthyrningsrörelse och lösande av de speciella och många gånger synnerligen ömtåliga problem, som sammanhånga därmed, att hyresgästerna utgöras av verkstadens egen personal. Till belysande av omfattningen av detta arbete må nämnas, att antalet av de förvaldade bostadsfastigheterna uppgår till 83, omfattande 295 lägenheter. Avdelningen omhänderhar såväl den tekniska som den administrativa skötseln av fastigheterna.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare.

*Departements-
chefen.*

Beträffande samtliga de fyra ingenjörsbefattningar, om vilka här är fråga, föreligger erfarenhet sedan flera år tillbaka rörande såväl behovet av befattningarna som omfattningen av de med desamma förenade arbetsuppgifterna. Denna erfarenhet synes mig giva vid handen, att ytterligare uppskov med befattningarnas inplacering å löneskalan i lönelägen, som motsvara arbetsuppgifternas art och omfattning, icke bör ifrågasättas. Jag

finner mig därför i likhet med lönenämnden böra tillstyrka telegrafstyrelsens förslag. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörsbefattningar i lönegraden A 20 med fyra.

Inrättande av en byråsekreterarbefattning i A 21 å kanslibyrån. Samma förslag framfördes av *telegrafstyrelsen* i dess personaläskanden för innevarande budgetår. Till stöd för förslaget anför styrelsen följande.

Enligt planen för omorganisation av telegrafverket skulle till kanslibyråns pensions- och sjukvårdsavdelning överföras samtliga ärenden rörande familjepension för tjänstemän och arbetare samt därmed sammanhängande frågor. Erforderlig lättnad å sagda avdelning skulle beredas därigenom, att de mera rutinmässiga slagen av sjukvårdsärenden överflyttades till handläggning å distriktsbyråerna, sektionerna och stationerna. Endast tvistiga fall av dylika ärenden skulle därefter hänskjutas till kanslibyråns avgörande.

Den lättnad i avdelningens arbetsbörda, som sålunda ställts i utsikt, har endast i ringa mån kunnat realiseras, till dels beroende på avsaknaden av tillämpningsbestämmelser till civila avlöningsreglementets föreskrifter angående sjukvård, vilken gör en central bedömning av vissa hithörande grupper av ärenden om icke nödvändig så dock önskvärd.

Å avdelningen tjänstgör såsom föreståndare en sekreterare i lönegraden A 24. Såsom biträden till denne äro å avdelningen placerade en kansliskrivare (A 11), en kontorist (A 8) och ett kanslibitråde (A 7). På grund av den ökning i avdelningens arbete, som blivit en följd av familjepensionsärendenas överflyttning och även i övrigt gjort sig märkbar, har det befunnits nödvändigt att giva föreståndaren en kvalificerad arbetshjälp, och har för den skull från och med den 9 september 1941 till avdelningen provisoriskt överflyttats en å styrelsens ekonomibyrå, utrikesavdelningen, placerad notarie (A 21), vars göromål å sistnämnda avdelning övertagits av en där tjänstgörande notarie å övergångsstat.

Styrelsen har funnit den sålunda vidtagna förstärkningen av arbetskraften å pensions- och sjukvårdsavdelningen vara för framtiden behövlig, och gäller detta även för det fall att framdeles de mera rutinmässiga sjukvårdsärendena kunna i ökad omfattning överflyttas till självständig handläggning å distrikten.

Styrelsen vill därför föreslå, att en notarietjänst inrättas å styrelsens kanslibyrå, pensions- och sjukvårdsavdelningen.

Då den ifrågavarande tjänsten är avsedd att besättas med den till avdelningen provisoriskt överflyttade notarien, och dennes tjänst å utrikesavdelningen med den ovannämnda notarien å övergångsstat, föranledes vid bifall till vad sålunda föreslagits icke någon ökning av antalet befintliga tjänstemän. Förslaget innebär endast en överflyttning av en notarietjänst från övergångsstat till ordinarie stat.

Allmänna lönenämnden har nu liksom tidigare lämnat styrelsens förslag utan erinran.

För min del finner jag behovet av ifrågavarande befattning av vad tele- *Departements-*
grafstyrelsen anført till fullo styrkt. Liksom lönenämnden finner jag mig *chefen.*
därför icke böra framställa någon erinran mot bifall till styrelsens förslag. Såsom styrelsen framhållit innebär detta i realiteten omflyttning av en notarietjänst från övergångsstat till ordinarie stat. Den nya befattningen torde böra upptagas under benämningen byråsekreterare.

Ändring av vissa tjänstebenämningar. I enlighet med vad jag anført vid behandlingen av motsvarande spörsmål beträffande postverket torde utbyte böra ske *dels* av benämningen notarie (A 21) mot byråsekreterare, *dels ock* av benämningarna sekreterare (A 24 och A 26) samt förste sekreterare (A 27) mot förste byråsekreterare.

I anslutning till förslag av telegrafstyrelsen tillstyrker jag vidare, att benämningen kontorschef (A 24) utbytes mot inköpschef.

Övriga förslag. Utöver de förslag, för vilka jag i det föregående redogjort, har *telegrafstyrelsen* hemställt om inrättande av en sekreterarbefattning (A 24) vid huvudverkstaden i Nynäshamn, uppflyttning av en förste kontrollör vid Göteborgs telefonstation från A 22 till överkontrollör i A 24 samt uppflyttning av två ingenjörer från A 20 till A 22.

Allmänna lönenämnden har avstyrkt förstnämnda bägge förslag men med viss tvekan tillstyrkt uppflyttningen av de två ingenjörsbefattningarna.

*Departements-
chefen.*

Telegrafstyrelsens ifrågavarande förslag föranleda icke annat uttalande från min sida än att jag icke är beredd att för närvarande tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle beträffande *personalförteckningen* vidtagas följande förändringar, nämligen ökning av antalet byrådirektörer (A 28) från 7 till 8, minskning av antalet förste byråingenjörer (A 27) från 8 till 7, utbyte av benämningen förste sekreterare (A 27) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet byråingenjörer (A 26) från 13 till 18, ökning av antalet linjeingenjörer (A 26) från 9 till 10, ökning av antalet radioingenjörer (A 26) från 5 till 6, utbyte av benämningen sekreterare (A 26) mot förste byråsekreterare, införande av 4 befattningar såsom förrådsintendent (A 24), införande av 3 befattningar såsom ingenjör (A 24), utbyte av benämningen kontorschef (A 24) mot inköpschef, utbyte av benämningen sekreterare (A 24) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet överkontrollörer (A 24) från 5 till 6, ökning av antalet förste kontrollörer (A 22) från 14 till 16, ökning av antalet ingenjörer (A 22) från 9 till 12, utslutning av förrådsförvaltare (A 21) och utbyte av benämningen notarie (A 21) mot byråsekreterare.

Utöver vad som av sammanfattningen beträffande *personalförteckningen* framgår skulle i fråga om *tjänsteförteckningen* vidtagas den förändringen, att anteckning införas om att benämningen förrådsförvaltare endast förekommer å övergångsstat.

Statens järnvägar.

Uppflyttning av en befälhavare av klass 2 å tågfarja från A 24 till befälhavare å tågfarja i A 26 och en förste styrman av klass 2 från A 20 till förste styrman av klass 1 i A 21. I sitt år 1940 avgivna betänkande angående förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning vid statens järn-

vägar (SOU 1940: 14, s. 45) har 1938 års *personalkommission* beträffande tågfarjebefälhavare, förste styrman och övermaskinist anfört följande.

Kommissionen har för sin del med stöd av den verkställda undersökningen funnit, att seglingen å köpenhamnsrouten ställer stora krav på såväl fartygs- som maskinbefäl på grund av den täta trafiken i sundet, strömförhållandena och de relativt talrika angrörningar av hamn, som dagligen förekomma. Å andra sidan har kommissionen icke ansett tjänstgöringen för detta befäl likställd med den å sassnitzrouten, i främsta rummet med hänsyn till den stora skillnad i fråga om fartygens tonnage och maskineri, som föreligger å de båda routerna. Såsom av det föregående framgår är nämligen fartygens å sassnitzrouten dräktighet ungefär dubbelt så stor och deras maskineffekt ungefär tre gånger så stor som fartygens å köpenhamnsrouten. Kommissionen har även beaktat, att det inom handelsflottan är brukligt, att befälets löner anpassas efter tonnagets dräktighet.

På grundval härav ansåg kommissionen då icke tillräckliga skäl föreligga för ett frångående av den skillnad i lönehänseende, som alltsedan år 1920 funnits i fråga om nämnda befäl vid sassnitzrouten och köpenhamnsrouten.

I skrivelse den 9 december 1943 har *järnvägsstyrelsen* anfört följande.

Med av riksdagen på framställning av järnvägsstyrelsen anslagna medel pågår för närvarande byggandet av en ny tågfarja för leden Malmö—Köpenhamn, vilken färja kommer att ersätta den gamla tågfarjan Malmö. Den nya tågfarjan är avsedd för både passagerar- och godstrafik men har i vissa avseenden konstruerats så, att den skall kunna fylla avsevärt större krav än den nuvarande och med fördel lämna sig för trafikering jämväl av sassnitzrouten, för vilken den kan bliva en värdefull reservtillgång.

Den nya färjans dräktighet och maskinstyrka, 2 550 bruttoregister-ton och 5 800 indikerade hästkrafter, blir avsevärt större än den gamla färjans, 1 588 ton respektive 1 800 hästkrafter. Som jämförelse kan nämnas, att de nuvarande svenska färjorna å sassnitzrouten, Konung Gustaf V och Drottning Victoria, hava en dräktighet av 3 279 respektive 3 297 ton och samma maskinstyrka som den nya färjan, d. v. s. 5 800 indikerade hästkrafter. Den nya färjan är avsedd att å köpenhamnsrouten kunna taga dubbelt så stort passagerarantal, som de nuvarande sassnitzfärjorna kunna medföra.

I och med att den nya tågfarjan sättes i trafik, efter vilken tidpunkt den gamla färjan ej längre blir bemannad, komma de krav, som måste ställas på här ifrågavarande befäl, att bliva fullt jämställda med dem, som påvila motsvarande befäl å sassnitzrouten. De ovan angivna skälen för en differentiering av nämnda befäls löneförmåner komma sålunda att försvinna. Vid dylikt förhållande får styrelsen hemställa om inrättande av en befattning som befälhavare av klass 1 å tågfarja och en förste styrmansbefattning av klass 1. Befattningarna äro icke avsedda att tillsättas förrän från den tidpunkt, då den nya färjan sättes i trafik, vilket beräknas ske tidigast under andra halvåret 1944. Vid bifall till denna framställning kan från samma tidpunkt en befälhavarbefattning av klass 2 å tågfarja och en förste styrmansbefattning av klass 2 utgå ur staten.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 14 januari 1944 icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

Befälet å statens järnvägars tågfarja å köpenhamnsrouten utgöres av 1 be- *Departementa-*
fälhavare av klass 2 å tågfarja i lönegraden A 24, 1 förste styrman av klass *chefen.*

2 i lönegraden A 20 och 1 övermaskinist av klass 2 i lönegraden A 18. Då den under byggnad varande nya tågfarjan å köpenhamnsrouten kommer att erhålla samma maskinstyrka och ungefär samma dräktighet som tågfarjorna å sassnitzrouten, synes anledning icke förefinnas att för framtiden bibehålla den olikhet i lönehänseende, som för närvarande råder mellan befälet å nämnda färjor. Jag tillstyrker alltså, att i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag 1 befälhavare av klass 2 å tågfarja och 1 förste styrman av klass 2 uppflyttas till befälhavare respektive förste styrman av klass 1. Genom beslut den 10 december 1943 har Kungl. Maj:t meddelat motsvarande beslut beträffande 1 övermaskinistbefattning av klass 2.

Vid bifall härtill och då den nya tågfarjan å köpenhamnsrouten beräknas kunna tagas i bruk under senare halvåret 1944, synes lämpligt att i den från och med den 1 juli 1944 gällande personalförteckningen för statens järnvägar upptaga de nya befattningarna, vilka likväl såsom järnvägsstyrelsen framhållit icke böra besättas förrän från den tidpunkt, då den nya farjan sättes i trafik. Från och med den 1 juli 1944 böra vidare de äldre befattningarna uppföras å övergångsstat.

I tjänsteförteckningen bör anmärkas, att benämningen befälhavare av klass 2 å tågfarja och övermaskinist av klass 2 endast förekomma å övergångsstat. Därav följer, att benämningarna befälhavare av klass 1 å tågfarja (A 26) och övermaskinist av klass 1 (A 20) kunna utbytas mot befälhavare å tågfarja och övermaskinist.

Inrättande av två byråingenjörsbefattningar i A 26 å elektrotekniska byrån. Befattningarna äro avsedda för två specialister å elektrotekniska byrån, den ene i telefonautomatik och den andre i radioteknik m. m. *Järnvägsstyrelsen* har till stöd för förslaget, som styrelsen framfört två gånger tidigare, anfört följande.

Då förhållandena sedan styrelsen först framförde ifrågavarande förslag ytterligare framhävt behovet av befattningarna, måste styrelsen ånyo göra framställning om deras inrättande. Styrelsen vill erinra om att styrelsen år 1940 tillsatte en särskild kommitté med uppdrag att undersöka möjligheterna för rationalisering och utbyggnad av det statliga järnvägstelefonväsendet. Denna kommitté har 1943 avlämnat sitt betänkande. Enligt detta, men också enligt styrelsens egen mening, måste man numera — oavsett en eventuell efterkrigs-kris med tillbakagång i trafiken — räkna med avsevärda utbyggnader på järnvägstelefoniens område. Orsaken härtill är att söka dels i de enskilda järnvägarnas inlemmande i statsbaneföretaget, vilket medfört behov av nya telefonförbindelser, dels i tekniska framsteg, som medgiva personalbesparande automatiseringar och ett förbättrat utnyttjande av det dyrbara ledningsnätet. Planläggningen av sådana arbeten kräver tillgång på erfarna ingenjörer, om rationella och ekonomiska lösningar skola kunna åstadkommas. Även för vidmakthållandet av utförda anläggningar och för en nödvändig kontinuitet i arbetet måste emellertid tillgången på kvalificerad personal vara säkerställd.

Till följd härav anställde styrelsen år 1942 såsom extra ordinarie byråingenjörer tvenne högskolebildade ingenjörer med långvarig specialpraktik. Då dessa ingenjörer redan före statsanställningen vid privatföretag hade upp-

nått position, jämförlig med ordinarie anställning vid statsverket, ansåg järnvägsstyrelsen det vara berättigat att ställa i utsikt för dem, att de med det snaraste skulle erhålla ordinarie statsanställning. Redan av denna anledning finner styrelsen det beklagligt, om sådan anställningsform icke nu skulle kunna beredas dem. Ännu tyngre väger emellertid vid bedömandet av denna angelägenhet arbetets art, vilken utesluter, att de kvalificerade ingenjörerna ersättas med billigare eller mera tillfällig arbetskraft.

Allmänna lönenämnden erinrar, att nämnden tidigare tillstyrkt styrelsens förslag. Sålunda framhöll nämnden i utlåtande den 19 januari 1943, att nämnden under hand erfarit, att de båda extra ordinarie byråingenjörer, för vilka ifrågasvarande befattningar voro avsedda, erhållit sina nuvarande tjänster år 1942, att de uppnått en ålder av 41 respektive 37 år samt att de omedelbart före antagandet till extra ordinarie byråingenjörer i järnvägsstyrelsen innehaft meriterande anställningar hos telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, den ene i 13 och den andre i 11 år. Under hänvisning till angivna förhållanden och då enligt vad järnvägsstyrelsen anfört behovet av ifrågasvarande byråingenjörsbefattningar är av stadigvarande natur, anser sig lönenämnden alltjämt böra tillstyrka bifall till styrelsens framställning.

Under hänvisning till vad järnvägsstyrelsen och lönenämnden anfört anser jag mig för säkerställande av behovet av kvalificerade arbetskrafter för de uppgifter, om vilka här är fråga, böra tillstyrka styrelsens förslag, vilket synes mig väl motiverat bland annat med hänsyn till det nydaningsarbete inom statens järnvägars telefonväsende, som nu pågår och under avsevärd tid måste fortsättas. Departements-
chefen.

Inrättande av en förste aktuariefattning i A 24 å ekonomibyrån. Till stöd för ifrågasvarande förslag anför järnvägsstyrelsen följande.

I en till järnvägsstyrelsen ställd, den 9 mars 1943 dagtecknad skrivelse hava besparingsberedningens järnvägssakkunniga med stöd av en utförlig motive- ring förordat, att inom styrelsen inrättas ett organ för fortlöpande järnvägs- ekonomisk planering och forskning. Rörande detta förslag har yttrande in- hämtats från 1942 års järnvägskostnadsutredning, som i skrivelse den 15 september 1943, likaledes efter en utförlig motivering och med utvecklande av kommitténs synpunkter på frågan, tillstyrkt upprättandet snarast möjligt av ett sådant organ.

Styrelsen, som tagit det sålunda framförda uppslaget under noggrann om- prövning, är med järnvägssakkunniga och järnvägskostnadsutredningen ense om nödvändigheten av en mera djupgående och omfattande järnvägseko- nomisk planering och forskning än den som med nuvarande personalupp- sättning och organ kan bedrivas inom styrelsen. Styrelsen vill också fram- hålla att ett organ för järnvägsekonomiska utredningar tidigare funnits. Så- lunda inrättades år 1908 en matematikerbefattning, i tjänsteställning jäm- ställd med byrådirektör, för handhavande av dylika arbetsuppgifter. Denna matematikerbefattning förefanns sedan under 20 år, från 1918 med tjänste- titeln byrådirektör, och kring densamma organiserades en till den dåvarande administrativa byrån hörande avdelning för ekonomiska utredningar.

Vid behandling år 1928 av frågan om inrättande av en ekonomibyrå inom styrelsen beslöt riksdagen emellertid på departementschefens förslag att in-

draga ifrågasvarande byrådirektörstjänst. Detta ansågs motiverat med hänsyn till då inträdd utveckling mot lugnare förhållanden, varigenom behovet av större ekonomiska utredningar för avsevärd tid framåt ansågs bli förminskat. Efter nämnda år hava tjänstemän i skilda befattningar använts för större ekonomiska utredningar, men sedan några år tillbaka har ingen ordinarie befattning funnits inrättad för ändamålet.

För de omfattande och djupgående utredningar, varom nu är fråga, måste därför en ytterligare förstärkning av byråns personaluppsättning ske. Styrelsen har också redan vidtagit vissa åtgärder för att åstadkomma ett dylikt utredningsorgan, i det att från och med den 1 januari 1942 en särskild tjänsteman å ekonomibyrån avdelats för att närmast handhava de utredningar, vilka ingå i förberedelserna för det kommande taxearbetet. Denne tjänsteman innehar befattning som extra ordinarie sekreterare i 24 lönegraden.

Medan man vid tidigare utredningar av liknande art har begränsat sig till att söka få fram aktuella siffervärden och därvid beträffande metoderna byggt på den grund, som på sin tid lades av 1907 års järnvägstaxekommitté, gäller det nämligen nu en omgestaltning av sagda grund enligt de allmänna riktlinjer, som komma att uppdragas av 1942 års järnvägskostnadsutredning, vilket självfallet är en väsentligt svårare arbetsuppgift. En fortlöpande och detaljerad analys av kostnadsutvecklingen inom järnvägsdriften utgör för övrigt en nödvändig förutsättning icke blott för utformningen av den allmänna taxan utan även för en rationell taxenedsättningspolitik. Såsom framhållits och exemplifierats av järnvägssakkunniga och järnvägskostnadsutredningen äro jämväl många andra för verkets ekonomi synnerligen viktiga utredningar erforderliga inom en nära framtid.

En snart 40-årig erfarenhet ger alltså vid handen, att ett stadigvarande behov föreligger av tillgång till för dylika utredningar lämpad och kvalificerad tjänsteman. Vid sådant förhållande anser styrelsen väl motiverat, att förenämnda för utredningar inom det järnvägsekonomiska området inom ekonomibyrån inrättade extra ordinarie befattning ersättes med en ordinarie befattning i lämplig lönegrad. Med hänsyn till de blivande arbetsuppgifternas svårighetsgrad och omfattning skulle, som redan antytts, goda skäl finnas att för denna befattning ifrågasätta samma löneställning som för den år 1908 inrättade matematikerbefattningen (nuvarande 28 lönegraden). Av sarsamhets skäl och då de av järnvägssakkunniga och järnvägskostnadsutredningen omnämnda utredningsuppgifterna ännu befinna sig i begynnelsestadiet, anser sig styrelsen emellertid i avvaktan på närmare erfarenhet angående deras svårighetsgrad och omfattning nu böra begränsa sig till att föreslå befattningens inplacering i 24 lönegraden. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art synes densamma lämpligen böra benämnas förste aktuarie.

Styrelsen hemställer sålunda, att i tjänsteförteckningen måtte i lönegraden A 24 införas befattningen förste aktuarie och att en dylik befattning inrättas.

Allmänna lönenämnden tillstyrker styrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ha besparingsberedningens järnvägssakkunniga tagit initiativet till inrättandet av ifrågasvarande befattning, vars innehavare skulle hava till uppgift att syssla med fortlöpande järnvägsekonomisk planering och forskning. Liksom järnvägsstyrelsen och lönenämnden är jag övertygad om behovet av ett organ för ifrågasvarande uppgifter. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att för ändamålet inrättas en förste aktuariefattning i lönegraden A 24.

Uppflyttning av en ingenjör vid huvudverkstaden i Örebro från A 22 och en ingenjör å förrådsbyrån från A 20 till A 24. Innehavaren av förstnämnda befattning utövar ledningen av elektrolokavdelningen vid huvudverkstaden i Örebro, medan innehavaren av befattningen å förrådsbyrån är närmaste man till föreståndaren för kemiska laboratoriet.

Till stöd för förslaget anför *järnvägsstyrelsen* följande.

1938 års personalkommission har i sitt betänkande (SOU 1940: 14 s. 60 och 61) framhållit, att så stora krav ställdes på bland andra ledaren av elektrolokavdelningen i Örebro, att vissa skäl förelåge för en höjning av denna avdelningsingenjörs lönegradsplacering. Kommissionen ville emellertid icke framlägga något positivt förslag härom men förutsatte, att frågan skulle upptagas av järnvägsstyrelsen, därest utvecklingen på ifrågavarande avdelning fortsatte.

Sedan kommissionens besök vid huvudverkstaden Örebro i januari 1939 har reparationsomfattningen i elektrolokavdelningen undergått en mycket betydande stegring. Antalet olika elektrolok- och motorvagnstyper, som avdelningen har att behandla, har sålunda ökat från 6 till 15, antalet i elektrolokverkstaden utförda revisioner har mer än fördubblats och antalet i lindarverkstaden utförda reparationer har också kraftigt ökat. Den stora ökningen av reparationsobjekt har framtvingat en höjning av avdelningens kapacitet, vilken höjning åstadkommits dels genom ökning av arbetarantalet från 64 till 105 man, dels ock genom viss omorganisation, varvid arbetsstyrkan uppdelats på två verkstadsavdelningar i stället för tidigare en.

Av ovanstående framgår, att utvecklingen inom elektrolokavdelningen vid huvudverkstaden Örebro fortsatt i mycket kraftigt tempo. Det måste därför på den ingenjör, som skall leda och övervaka arbetet inom denna verkstadsavdelning, numera ställas sådana krav, att styrelsen finner ett vidare uppskov med den av personalkommissionen ifrågasatta höjningen i lönegrad av ifrågavarande befattning icke vara försvarbart.

Det kvalificerade arbete, som förekommer inom kemiska laboratoriet, omfattande bland annat undersökning och analysering av oljor, färger, textilier, bränslen, bruks- och hushållsvatten m. m., ställer på ifrågavarande tjänsteman stora kompetensfordringar. Sålunda kräves, att han avlagt avgångsexamen från teknisk högskola samt före sin anställning praktiserat några år inom det kemiska facket och särskilt sysslat med sådana uppgifter, som förekomma inom järnvägens laboratorium.

Allmänna lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

Arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som åvila innehavarna av ifrågavarande befattningar, synas jämväl mig motivera en förbättrad löneställning. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att befattningarna uppflyttas till ingenjörsbefattningar i lönegraden A 24. Å Kungl. Maj:ttorde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörsbefattningar i lönegraden A 20 med en.

*Departementets-
chefen.*

Uppflyttning av Karlskrona C från station av klass 2 till station av klass 1 B. Till stöd för detta förslag anför *järnvägsstyrelsen* följande.

Karlskrona centralstations inplacering i klass skedde med ledning av ett på 1937 års trafik beräknat poängtal av 275. Efter statsförvärvet av Blekinge

kustbanor har bestämts, att denna järnvägs station, numera benämnd Karlskrona norra, från och med den 1 december 1943 skall som expeditiionsställe underställas stationsföreståndaren vid Karlskrona C. Vid statsförvärvet av nämnda enskilda järnväg förändrades även stationen Gullberna till expeditiionsställe och lades under Karlskrona C. Poängtalet har för 1940 års trafik beräknats för Karlskrona norra till 207 och för Gullberna till 51. Det sammanlagda poängtalet för den gemensamma stationen Karlskrona C., d. v. s. inklusive Karlskrona norra och Gullberna, skulle sålunda utgöra omkring 530. Anledning saknas att antaga, att detta tal skulle nämnvärt minskas, om det reducerades med hänsyn till 1935 års trafikförhållanden, vilka legat till grund för statens järnvägars äldre stationers klassificering. Att märka är för övrigt, att förestående poängberäkning icke innefattar någon värdering av det arbete, som påvilar stationsföreståndaren i hans egenskap av föreståndare för de från Karlskrona utgående, statens järnvägar tillhöriga billinjerna. Enligt den värdering av stationsföreståndarens arbete med biltrafiken, som ägt rum enligt styrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1943 med förslag till personalstat för 1944, skulle tillägget för biltrafiken vid Karlskrona C utgöra 36 poäng.

Med anledning av vad sålunda anförts och då undre poänggränsen för stationer av klass 1 B är 420, har styrelsen ansett skäligt, att stationsinspektorsbefattningen av klass 2 vid Karlskrona C förändras till dylik befattning av klass 1 B. Styrelsen hemställer därför om inrättandet för nämnda station av en stationsinspektorsbefattning av klass 1 B. Vid bifall härtill kan antalet stationsinspektorsbefattningar av klass 2 minskas med en.

Allmänna lönenämnden har icke funnit styrelsens förslag föranleda något särskilt uttalande.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen närmare framgår, är järnvägsstyrelsens ifrågavarande förslag föranlett av viss omorganisation av Karlskrona C efter övertagandet av Blekinge kustbanor. Den föreslagna uppflyttningen av stationen, vilken icke föranleder någon erinran från min sida, synes lämpligen böra ske från och med den 1 juli 1944. En stationsinspektorsbefattning av klass 2 i lönegraden A 22 bör sålunda från och med nämnda dag förändras till stationsinspektorsbefattning av klass 1 B i lönegraden A 24.

Uppflyttning av två förste bokhållare å kanslibyrån från A 18 till byråsekreterare i A 21. En av dessa befattningar avses för arbetsledaren å den avdelning, som handlägger inkomna pensionsansökningar, uträkning av pensioner samt utfärdandet av pensionsbrev.

Till stöd för förslaget anför *järnvägsstyrelsen* följande.

Från och med ikraftträdandet av familjepensionsreglementet för arbetare den 1 januari 1937 hava ärenden angående rätt till familjepension enligt sagda reglemente handlagts å kanslibyrån. Sedan vidare det tidigare å kammarkontoret utförda arbetet med uträkning av tjänstepensioner och förandet av för pensioneringen erforderliga liggare m. m. överflyttats till kanslibyrån och genom statens övertagande av vissa civila familjepensionskassor — däribland statens järnvägars änke- och pupillkassa — allmänna familjepensionsreglementet från och med den 1 juli 1937 blivit tillämpligt å dels statens järnvägars

ordinarie tjänstemän i allmänhet, dels extra ordinarie befattningshavare vid statens järnvägar samt fast anställda tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader, hava samtliga löpande ärenden angående rätt till tjänste- och familjepensioner handlagts å byråns pensionsavdelning, där jämväl ärenden rörande ansökningar om gratifikationer (understöd) behandlas.

Frånsett den omständigheten, att det sedan några år tillbaka pågående förstatligandet av enskilda järnvägar förorsakat en avsevärd ökning av arbetsmängden, hava de arbetsuppgifter, som påvila pensionsavdelningen, under de senaste åren blivit alltmer krävande och komplicerade på grund av tillkomsten av en mångfald nya bestämmelser angående tjänste- och familjepensioner samt andra därmed jämförliga förmåner.

Antalet av å avdelningen diarieförda ärenden har under åren 1937—1942 ökat från 963 till 1 730.

Förutom den förste bokhållare, som förestår avdelningen, finnas där anställda 6 tjänstemän.

Då det gäller värdesättande av arbetsledarens tjänst må till en början framhållas, att de arbetsuppgifter, som ankomma på honom, äro av alldeles speciell art, samt att det för ett rätt skötande av här förekommande ärenden kräves erfarenhet och ingående författningskunskap ej blott på pensionsväsendets område utan även beträffande personalfrågor i allmänhet. Då statens järnvägar äro det största av de affärsdrivande verken, äro de insikter och erfarenheter, som arbetsledaren måste besitta, av stor betydelse icke blott för utförandet av de ofta synnerligen komplicerade göromål, som åvila avdelningen, utan även för lämnandet av upplysningar — såväl till skilda tjänsteställen inom verket som till andra statens verk — å förfrågningar angående tillämpningen av olika bestämmelser på hithörande område. Det kan i detta sammanhang förtjäna påpekas, att vid statens järnvägar gällande pensionsbestämmelser visserligen i huvudsak äga sin motsvarighet även vid de andra kommunikationsverken — där för övrigt motsvarande arbetsuppgifter anförtrots befattningshavare i lägst 21 lönegraden — men att för statens järnvägars vidkommande därjämte på grund av redan övertagna enskilda banor och det fortsatta förstatligandet av dylika järnvägar en mängd olika bestämmelser och särskilda stadganden beträffande den övertagna personalens pensionsförhållanden ifrågakomma. Sålunda äga enligt av Kungl. Maj:t i ämnet utfärdade bestämmelser tjänstemän och arbetare, vilka kvarstå i någon av statens järnvägar i samband med enskilt företags statsinlösen eller nedläggande övertagen pensionsinrättning och som äro undantagna från de statliga pensionsreglementenas tillämpning, att vid avskedandet komma i åtnjutande av tjänstepension från statens järnvägar under de förutsättningar och enligt de grunder, som innehållas i vederbörande pensionsinrättningsreglementen eller stadgar. Vidare äger anställningshavare, som vid statens övertagande av enskild järnväg eller bandel övergått i statens järnvägars tjänst och som ej äro underkastad allmänna tjänstepensionsreglementet eller tjänstepensionsreglementet för arbetare utan fortfarande kvarstå som delägare i enskild pensionsinrättning eller i av statens järnvägar övertagen pensionsinrättning, att — utöver honom från den enskilda pensionsinrättningen tillkommande pensionen eller den tjänstepension, varom nyss nämnts — komma i åtnjutande av s. k. fyllnadspension från statens järnvägar, såframt rätt till sådan förmån blivit honom tillförsäkrad i de kontraktsbestämmelser, som reglera statens övertagande av det enskilda företaget eller personalens övertagande av staten i samband med företagets nedläggande, eller ock genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t blivit honom medgiven. Att märka är vidare, att i fall där på sätt nu nämnts övertagen personal eller sådan personals efterlevande icke

jämlikt vederbörliga pensionsreglementen eller stadgar kunna beredas pension eller därmed jämförlig förmån, järnvägsstyrelsen likväl äger att efter prövning av vad i varje särskilt fall finnes skäligt bevilja understöd med samma belopp, som skulle tillkommit vederbörande vid respektive enskilda järnväg, därest denna fortfarande ägt bestånd. Härav följer, att den befattningshavare, som har att handlägga ärenden av sistnämnda slag, måste vara väl insatt även i de av statens järnvägar övertagna enskilda järnvägarnas pensionsbestämmelser samt även förskaffa sig noggrann kännedom om vid dylika järnvägar tillämpad praxis beträffande nyssnämnda förmån.

Den andra notariebefattningen är avsedd för den förste bokhållare, som förestår kanslibyråns avdelning för pensionsutbetalning samt livränte- och understödsärenden m. m. Beträffande denna befattning anför styrelsen följande.

Enligt 1938 års personalkommissions vid statens järnvägar förslag skulle en förste bokhållare utöva ledningen av arbetena med utbetalning av livräntor, vissa pensioner m. m. Kommissionen uttalade emellertid, att densamma icke kunnat undgå att finna ett sådant sammanhang mellan kanslibyråns pensionsavdelningar och kammarkontorets avdelning för utbetalning av pensioner, att kommissionen ville förordna en undersökning, huruvida icke nämnda avdelningar borde sammanföras under gemensam ledning, varvid även frågan om arbetsledarens ställning borde upptagas till förnyad prövning. I enlighet med berörda uttalande har sedermera kammarkontorets pensionsutbetalningsavdelning överförs till kanslibyrån och sammanslagits med avdelningen för utbetalning av livräntor och vissa andra pensioner. Personalen å den sålunda uppkomna nya avdelningen utgöres numera av förenämnde förste bokhållare såsom föreståndare samt därjämte 8 tjänstemän. De arbetsuppgifter, som fullgöras å denna avdelning, hava genom den kraftiga ökningen av antalet pensionärer, livränte- och understödstagare blivit avsevärt utvidgade. Ökningen har inträtt dels genom det fortsatta förstatligandet av enskilda banor, dels på grund av den alltjämt stegrade pensioneringen av statens järnvägars egen personal. Sålunda beräknas under de närmaste åren inemot tusentalet befattningshavare årligen uppnå pensionsåldern. Antalet pensions-, livränte- och understödsberättigade vid statens järnvägar utgör nu i det närmaste 21 000 personer, till vilka utbetalning i regel sker månadsvis. Den årliga summan av utbetalda pensioner och ersättningar uppgår för närvarande till i runt tal 37 miljoner kronor om året.

Vidare må framhållas, att avdelningens arbeten blivit alltmer krävande på grund av de många och ofta synnerligen komplicerade bestämmelser, som numera gälla beträffande såväl statens järnvägars egna som från förstatligade enskilda järnvägar övertagna pensionärer och understödstagare. Härvid må bl. a. omnämnas dels de invecklade beräkningarna av efterlevandelivräntor, som äro en följd av de restriktiva bestämmelserna i 11 § olycksfallsförsäkringslagen, vilka bestämmelser innebära, att från livränta skall avdragas såväl statens bidrag till pensionsunderlaget som å pensionen utgående rörligt tillägg och kristillägg, dels ock de många olika bestämmelser, som på grund av överenskommelser vid övertagandet av enskilda järnvägar alltjämt måste iakttagas vid utbetalning av pensioner och understöd till avgångna befattningshavare och till efterlevande.

Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som enligt vad ovan nämnts ankomma på nu ifrågasvarande arbetsledare, anser styrelsen väl motiverat att dem beredes notaries tjänsteställning.

Allmänna lönenämnden anser, med hänsyn till vad som gäller för befattningshavare med motsvarande arbetsuppgifter inom andra delar av statsförvaltningen, att en omedelbar förbättring av ifrågavarande befattningshavares löneställning är påkallad.

Liksom lönenämnden finner jag, att ifrågavarande förste bokhållartjänster å kanslibyran böra i lönehänseende likställas med andra befattningar inom statsförvaltningen med motsvarande arbetsuppgifter. De nya befattningarna böra upptagas under benämningen byråsekreterare. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet förste bokhållarbefattningar med två.

*Departements-
chefen.*

Indragning av en stationsinspektorsbefattning av klass 2 i A 22. Järnvägsstyrelsen har för avsikt att för bättre utnyttjande av tillgängliga spårutrymmen, dragkraft och personal förlägga Göteborg SJ hamnbanestation och Olskroken under gemensamt befäl. Ett lämpligt tillfälle härtill erbjuder sig den 1 maj 1944, då nuvarande stationsinspektoren vid Göteborg SJ hamnbana uppnår pensionsåldern. I enlighet med styrelsens förslag tillstyrker jag därför, att en befattning såsom stationsinspektör av klass 2 i lönegraden A 22 från och med den 1 juli 1944 uteslutes ur personalförteckningen.

Omklassificering av vissa stationer. I skrivelse den 30 september 1943 angående antalet befattningar av högst 20 lönegraden vid statens järnvägar har *järnvägsstyrelsen* framlagt förslag till ändrade klassificeringsgrunder för stationer, vilkas föreståndare ansvara för såväl järnvägs- som biltrafik. Styrelsen anför därvid till en början följande.

Den närmaste ledningen av driften å statens järnvägars från Dingle, Stenungsund och Övertorneå utgående billinjer har alltsedan dessa linjers öppnande, vilket ägde rum under åren 1921—1931, ålegat stationsföreståndaren på nämnda stationer. Då billinjenätet senare kraftigt ökades genom förvärv från statens sida av ett flertal linjer, organiserades hela bildriften som en särskild avdelning inom verket — bilavdelningen — vilken var helt skild från den övriga driftsavdelningen. Driftledningen vid de olika linjerna med undantag av dem, som anslöto vid Dingle, Stenungsund och Övertorneå och som fortfarande sköttes av därvarande stationsföreståndare, anförtroddes därvid åt särskilda under bilavdelningen sorterande billinjeföreståndare. Från och med den 1 januari 1942 vidtogs häri den ändringen, att flertalet billinjer underställdes trafiksektionsföreståndarna, varvid trafikskötseln och det närmaste föreståndarskapet för linjerna i flertalet fall uppdrogs åt vissa järnvägsstationers föreståndare.

De åligganden i fråga om skötseln av dem underställda billinjer, som åvila dylika stationsföreståndare, äro enligt gällande instruktion följande, nämligen att leda, ordna och övervaka tjänsten, ansvara för att bilpersonalen hålles underrättad om innehållet i gällande förordningar och föreskrifter, som röra biltrafiken, kontrollera att gällande föreskrifter rörande motortrafiken noggrant iakttagas, övervaka underlydande bilpersonals sätt att fullgöra sina åligganden, anmäla inträffade kollisioner och dylika händelser till vederbörande myndigheter, ägna synnerlig uppmärksamhet åt billinjens ekonomi samt vidtaga åtgärder, som kunna antagas medföra minskade utgifter eller

ökade inkomster, övervaka vagnparkens vård och underhåll och dennas lämpliga utnyttjande samt tillse, att den rullande materielen befinner sig i tillfredsställande skick och handhaves föreskriftsenligt och med bästa omtanke, efter samråd med överordnat befäl företaga för kontroll och tillsyn erforderliga inspektionsresor, utöva tillsyn över befintliga garage, rekvirera erforderliga materialier och effekter, ombesörja att mindre reparationer å den rullande materielen bliva utförda, vid tillfälligt behov förhyra rullande materiel enligt särskilda föreskrifter, med ledning av fastställd taxa träffa uppgörelse angående beställningskörning, övervaka biljettförsäljningens handhavande å billinjen, själv eller genom annan tjänsteman verkställa kontroll över biljettvisering samt inventera biljettförsäljares och chaufförers förskottskassor och uppgöra förslag till tidtabeller för linjetrafiken.

Genom nu uppräknade åligganden ha ifrågavarande stationsföreståndare fått sitt arbetsområde och ansvar utökat. Som ersättning för det uppkomna merarbetet hava stationsföreståndarna vid Dingle, Stenungsund och Övertorneå tillerkänts ett tågdirigentarvode, vilket utgår månatligen med 25 kronor vid Stenungsund och med 30 kronor vid vardera Dingle och Övertorneå. Till övriga här ifrågavarande stationsföreståndare har särskild ersättning icke utgått. Det med bildriften förenade arbetet medför emellertid för vissa av dessa stationsföreståndare så väsentligt ökade uppgifter, att styrelsen nu ansett sig böra söka få frågan om någon kompensation åt dem åtminstone provisoriskt löst.

Styrelsen erinrar, att tanken på att bereda dylik kompensation varit uppe år 1937. I sitt yttrande den 30 oktober 1937 i anledning av 1936 års klassificeringskommittés förslag hade styrelsen härutinnan anfört följande.

Statens järnvägar bedriva, som bekant, numera biltrafik i betydande utsträckning, dels i egen regi, dels under bolagsform. I en del fall hava stationsföreståndarna å de stationer, som beröras av denna biltrafik, ålagts trafikledarskap eller i övrigt tillsynsplikt över respektive linjer. Till de stationsföreståndare, som i detta hänseende fått sig pålagd en arbetsböda av större omfattning, utgår särskilt mindre arvode, s. k. tågdirigentarvode. Det hade självfallet varit önskvärt att vid respektive stationers hänförande till viss klass kunna taga vederbörlig hänsyn även till denna arbetsfaktor. Biltrafiken är emellertid till sin allra största del en ny verksamhetsgren, för vilken både organisation och skötsel ännu ej tagit den fasta form, som slutgiltigt kan komma att gälla. Styrelsen är därför icke beredd att för närvarande föreslå några grunder för värdering av detta arbete i form av särskild poängberäkning för detsamma. Intill dess så kan ske, synes det styrelsen lämpligt att även i fortsättningen särskild, för varje fall utmätt ersättning tillerkännes respektive stationsföreståndare på sätt nu sker. I den mån biltrafikens organisation och skötsel tager fastare utformning och styrelsen kan finna en lämplig värderingsgrund för denna faktor, torde en eventuell höjning i klass av berörda stationer med bortfallande av det särskilda arvodet få bliva föremål för särskild framtida prövning.

Styrelsen yttrar nu vidare följande.

Styrelsen är alltjämt av den åsikten, att det med bildriften förenade merarbetet för stationsföreståndarna bör värderas genom en poängberäkning, som ansluter sig till den vid senaste stationsklassificeringen för stationernas övriga arbetsuppgifter använda, och att det därvid erhållna poängtalet för biltrafiken får öka det poängtal för järnvägstrafiken, som ligger till grund för stationens nuvarande inplacering i klass. En sådan poängberäkning synes

tills vidare i avvaktan på ytterligare erfarenheter kunna avse följande faktorer och ske med tillämpning av nedannämnda värderingsgrunder, nämligen:

1. Antal i medeltal per dag använd kontorspersonal, förmän, bilförare, biljettpojkar samt magasins- och lastkarlar. Värderingsgrund: 1 poäng för påbörjat 5-tal man. När hithörande personal till övervägande delen utgöres av chaufförer, d. v. s. åkande personal, har densamma ansetts böra givas samma värde som tågpersonal i stationsklassificeringen.

2. Antal i medeltal per dag använda godsombud. Värderingsgrund: 1 poäng för påbörjat 5-tal man. När godsombuden äro placerade utanför bilinje- och föreståndarens huvudort och kräva viss inspektion, har värdering med 1 poäng för 5 ombud ansetts skälig.

3. Antal i medeltal per dag använd verkstads- och garagepersonal. Värderingsgrund: 1 poäng för varje man. Faktorn har åsatts detta poängvärde med hänsyn till att verkstads- och garagetjänsten som sådan medför åtskilligt arbete för stationsföreståndaren, såsom anskaffning av materialier, tillsyn av pågående arbeten och bedömning av behovet av reparationer m. m., vilket icke blir på annat sätt värderat.

4. Antal billinjer med särskild tidtabell och vagnomloppsplan. Värderingsgrund: 1 poäng för varje linje utöver en. Med dylik billinje bör jämföras bålled, med vilken billinje bedriver samtrafik.

5. Antal billinjer tilldelade motordrivna fordon, exklusive avregistrerade sådana, i medeltal per dag. Värderingsgrund: 1 poäng för varje fordon.

6. Antal buss- och personbilkilometer per år. Värderingsgrund: 1 poäng för varje påbörjat 50 000-tal kilometer.

7. Antal lastbilkilometer per år. Värderingsgrund: 1 poäng för påbörjat 10 000-tal kilometer. För Övertorneå har med hänsyn till därvarande lastbilstrafiks ensartade natur räknats med endast $\frac{1}{2}$ poäng för påbörjat 10 000-tal kilometer.

Faktorerna 5—7 äro avsedda att ge uttryck för det direkta trafikledningsarbetets omfattning.

8. Av stationen under året redovisad godstrafikuppbörd för billinjer. Värderingsgrund: 1 poäng för påbörjat 25 000-tal kronor. Denna faktor avser värdering av det ökade arbete, som sammanhänger med trafikvärvning och räkningshållning för lastbilstransporter samt det särskilda bokförings- och kontrollarbete, som är förenat med gods rörelsen inom billinjerna.

Med ledning av dessa värderingsgrunder har styrelsen utfört en poängberäkning för alla stationer, där vederbörande stationsföreståndare har ansvar för såväl järnvägs- som biltrafik. Jag tillåter mig att härutinnan hänvisa till handlingarna i ärendet.

Vid en närmare granskning av poängsiffrorna och trafikförhållandena på respektive stationer har styrelsen kommit till den uppfattningen, att följande stationer böra höjas i klass, nämligen Tierp, Dingle, Kungsbacka och Övertorneå från klass 4 till klass 3, Stenungsund från klass 5 till klass 4, Hamrångefjärden från klass 6 till klass 5 och Stavreviken från klass 7 till klass 6. I anslutning härtill anför styrelsen följande.

Kungsbacka håller visserligen endast 131 poäng, d. v. s. 4 enheter under lägsta poängtalet för station av klass 3. Stationen föreslås likväl till uppflyttning, emedan poängsumman för biltrafiken på Kungsbacka station i högre grad än för övriga stationer påverkats av under 1942 tillämpade trafikinskränkningar. Under normala förhållanden råder ingen tvekan om att sta-

tionen håller för klass 3 fastställd poäng. De säregna förhållanden, som råda vid onsalalinjerna, ställa även särskilt stora krav på trafikledningen för dessa under stationsföreståndaren i Kungsbacka lydande linjer.

I fråga om Hamrångefjärden, vars poängtal med endast en enhet överstiger undre poänggränsen för 5 klass station, är att märka, att stationen har att ombesörja en till mängden avsevärt varierande omlastning mellan normal- och smalspår, vars övervakning tillkommer stationsföreståndaren. Av skäl, som nu ej kunnat utrönas, har denna faktor ej medräknats vid den klassificering av stationen, som utfördes av 1936 års klassificeringskommitté. Stationen hänfördes likväl då till klass 5 men har från och med den 1 januari 1943 i samband med tillkomsten av den nya stationsmästarbefattningen av klass 6 i lönegraden A 14 sänkts till klass 6, enär poängtalet underskred den då fastställda nya gränsen mellan klasserna 5 och 6. Därest omlastningsfaktorn medräknats i poängtalet, hade sådan sänkning icke skolat ifrågakomma. Enligt vad som nu utrönts skulle nämligen poängtalet, beräknat på 1935 års trafik, hava utgjort 50. Med tillägg av beräknad poäng för biltrafiken utgör sålunda det sammanlagda poängtalet 55.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 16 november 1943 i anledning av järnvägsstyrelsens ifrågavarande förslag anfört följande.

I och för sig finner lönenämnden icke anledning till erinran mot att en station med både järnvägs- och bildrift placeras i klass efter det sammanlagda poängtalet för dessa båda trafikgrenar. En förutsättning för att ett dylikt system skall leda till godtagbart resultat är dock, att de faktorer, som skola tjäna som mätare å den av biltrafiken förorsakade ökningen i ansvar och arbetsbörda för stationsföreståndarna, så utväljas och deras poängvärde så avväges, att biltrafiken icke kommer att över- eller undervärderas i förhållande till järnvägstrafiken. Huruvida järnvägsstyrelsens nu framlagda förslag fyller detta krav, undandraget sig lönenämndens bedömande. Kunskap härom torde för övrigt endast stå att vinna å erfarenhetsmässig väg. Lönenämnden vill därför understryka, att den av järnvägsstyrelsen här använda metoden för bildriftens värdering i och för stationsklassificeringen måste betraktas som ett provisorium och lämpligen bör tagas under närmare omprövning i samband med en senare allmän omklassificering av järnvägsstationerna. Framhållas må även, att de för järnvägstrafiken fastställda poängtalen regelmässigt grunda sig på 1935 års trafiksiffror och att flertalet stationsföreståndare vid statens järnvägar fått vidkännas en betydande ökning i ansvar och arbetsbörda utan att — bortsett från några få undantag — detta föranlett stationernas uppflyttning till högre klass.

Med hänsyn till ovanberörda förhållanden framstår det enligt lönenämndens mening såsom särskilt angeläget, att försiktighet iakttages, då det gäller att med stöd av dessa provisoriska värderingsgrunder vidtaga förändringar i stationernas nuvarande fördelning å de olika klasserna.

Järnvägsstyrelsen har tydligen också sökt undvika att förorda uppflyttning av stationer, beträffande vilka tveksamhet rådt, huruvida de i en framtid skulle kunna försvara en placering i den högre klass, till vilken de på grund av sitt poängtal rätteligen bort hänföras. Av de tolv stationer, som efter tillägg av deras för bildriften beräknade poängtal uppnå poängsummor överstigande undre poänggränsen i närmast högre klass, har styrelsen sålunda föreslagit uppflyttning beträffande sex.

Enligt lönenämndens mening kan det emellertid ifrågasättas, om icke detta antal bör ytterligare minskas. Av de fyra stationer, vilka enligt styrelsens förslag skola höjas från klass 4 till klass 3, är det endast Tierp, som uppnår

ett poängtal (179) mera väsentligt överstigande undre poänggränsen i denna klass (poänggränser 135—254). Även beträffande de båda andra stationerna, Dingle och Övertorneå, liksom beträffande den till höjning från klass 5 till klass 4 (poänggränser 80—134) föreslagna stationen Stenungsund torde dock de uppnådda poängtalerna (144, 148, respektive 89) få anses utgöra ett betryggande underlag för deras uppflyttning. Uppmärksammas må även, att till föreståndarna vid sistnämnda tre stationer för närvarande utgå tågdirigentarvoden, vilka komma att indragas i samband med stationernas hänförande till en högre klass. Större tvekan hyser lönenämnden i fråga om Hamrångefjärden och Stavreviken, vilkas poängtal med endast en poäng överskrida undre poänggränsen i stationsklass 5 (poänggränser 50—79), respektive 6 (poänggränser 37—49). Enligt vad som under hand upplysts från järnvägsstyrelsen, äro emellertid poängtalerna för dessa — liksom för övrigt för samtliga här ifrågavarande stationer — till den del, de hänföra sig till bildriften, grundade på trafiksiffrorna för år 1942, då biltrafiken var beskuren till följd av krisförhållandena. Med hänsyn härtill ävensom till vad järnvägsstyrelsen beträffande Hamrångefjärden särskilt anfört finner lönenämnden icke skäl föreligga att motsätta sig en placering av nyssnämnda station i klass 5 och av Stavreviken i klass 6.

Enligt vad som under hand upplysts bestå beträffande Kungsbacka de särregna trafikförhållandena vid onsalalinjerna däri, att antalet trafikanter är synnerligen ojämnt. Vid vissa tidpunkter under lördagar och söndagar samt vid helger måste antalet bussar i varje tur mångdubblas, vilket bland annat nödvändiggör att ett flertal extra bussar måste anskaffas från skilda håll och insättas i trafik. Då de särskilda arbetsuppgifter, som dessa regelbundet inträffande »trafiktappar» medföra, icke komma till uttryck i stationens poängtal, vill lönenämnden icke heller beträffande Kungsbacka motsätta sig järnvägsstyrelsens förslag.

Slutligen har lönenämnden ifrågasatt, huruvida icke de av järnvägsstyrelsen i förevarande hänseende föreslagna klassificeringsgrunderna borde underställas riksdagens prövning.

Järnvägsstyrelsens ifrågavarande förslag avser en komplettering av de år *Departementse-
chefen.* 1938 fastställda klassificeringsgrunderna för trafikantstälterna i syfte att bereda utrymme för den av statens järnvägar bedrivna biltrafiken vid klassificeringen av järnvägsstationerna. Liksom lönenämnden anser jag spørsmålet vara av den art, att det bör underställas riksdagens prövning.

De av järnvägsstyrelsen föreslagna grunderna för klassificeringen av sådana stationer, vilkas föreståndare ansvara för såväl järnvägs- som biltrafik, föranleda icke någon erinran från min sida. Jag vill emellertid i anslutning till lönenämndens uttalande framhålla, att styrelsens förslag till värdering av bildriften givetvis måste betraktas såsom ett provisorium i avvaktan på blivande omprövning i samband med en allmän klassificering av järnvägsstationerna.

Liksom lönenämnden anser jag mig icke böra framställa någon erinran mot att de av järnvägsstyrelsen angivna stationerna uppflyttas i högre klass i enlighet med styrelsens förslag. Uppflyttningen synes lämpligen böra ske från och med den 1 juli 1944. I samband därmed böra för närvarande vid nämnda stationer utgående tågdirigentarvoden indragas.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat torde å Kungl. Maj:t få ankomma att meddela beslut rörande därav föranledda ändringar av antalet stationsinspektorsbefattningar av klasserna 3 och 4 samt av antalet stationsmästarbefattningar av klasserna 5—7.

Nya tjänster i anledning av statsförvärv av vissa enskilda järnvägar. Vid bifall till de förslag, som i annat sammanhang framlagts eller framläggas rörande statsförvärv av Kristianstad—Hässleholms och Östra Skånes järnvägar samt Sölvesborg—Olofström—Älmhults järnväg, böra följande befattningar inrättas, nämligen *dels* från och med den 1 juli 1944 1 baningenjör (A 26) och 1 trafikinspektör (A 26), *dels ock* från och med den 1 januari 1945 1 stationsinspektör av klass 1 B (A 24), 1 byråassistent (A 21) och 1 kontrollör (A 21).

Ändring av vissa tjänstebenämningar. Såsom jag förut framhållit, bör benämningen notarie (A 21) utbytas mot byråsekreterare. Vidare böra benämningarna sekreterare (A 24 och A 26) samt förste sekreterare (A 27) utbytas mot förste byråsekreterare. Därjämte bör benämningen förste aktuarie och chef för statistiska kontoret (A 26) förändras till förste aktuarie.

I enlighet med järnvägsstyrelsens förslag tillstyrker jag vidare ett utbyte av benämningen förste kontrollör (A 24) mot överkontrollör och benämningen överkontrollör (A 28) mot byrådirektör.

Kostnadsfri upplåtelse till järnvägsmännens vilohemsförening av statens järnvägar tillhöriga sommarrestaurangen vid Hälleviks havsbad i Blekinge. Ifrågavarande anläggning har övergått i statens järnvägars ägo i samband med förstatligandet av Blekinge kustbanor. I skrivelse den 10 januari 1944 har *järnvägsstyrelsen* anfört följande.

Enligt Kungl. Maj:ts brev den 16 februari 1934 och den 18 mars 1938 erhöll järnvägsstyrelsen medgivande att till järnvägsmännens vilohemsförening kostnadsfritt upplåta vissa statens järnvägar tillhöriga byggnader vid Björklidens station. Vilohemsföreningen, som för närvarande utövar sin vilo- och semesterhemsrörelse på tre platser, nämligen Björkliden på riksgrensbanan, Fredensborg i närheten av Vimmerby och Hällekind vid Strömstad, har alltmera utvidgat sin verksamhet.

Trots att antalet gästrum på de olika hemmen vid flera tillfällen utökats, är efterfrågan på rum i regel väsentligt större än tillgången. Föreningen har därför tid efter annan undersökt möjligheten att kunna ytterligare utvidga verksamheten till att omfatta ännu ett semesterhem.

Möjlighet till dylik utvidgning av rörelsen skulle nu erbjuda sig vid Hälleviks havsbad, där en sommarrestaurangbyggnad jämte vissa gästrumsbyggnader, vilka tidigare tillhört Blekinge kustbanor, nu övergått i statens järnvägars ägo i samband med statsförvärvet av nämnda järnvägar.

Vilohemsföreningen har hemställt att för sina medlemmar få arrendera nämnda restaurang med tillhörande byggnader. Med hänsyn till önskvärdheten av att kunna hålla inackorderingsprisen låga har föreningen därjämte anhängit, att upplåtelsen i likhet med vad fallet är i Björkliden sker utan hyresavgift.

Föreningen skulle utöver hotell- och restaurangbyggnaden få disponera två gästrumsbyggnader med utrymmen för tillsammans omkring 30 gäster. I matsalen kan beredas plats för ytterligare omkring 100 gäster, vilka kunna erhålla rum i privata byggnader och sommarstugor.

Med hänsyn till den för järnvägspersonalen och även för dess arbetsgivare gagnarika verksamhet, som föreningen bedriver, och då frågan att kunna bereda tillfredsställande semestervila åt ännu flera anställda även är ett statens järnvägars intresse, anser järnvägsstyrelsen lämpligt och riktigt, att föreningens framställning tillmötesgås.

Vid Hälleviks havsbad finnes ett stort antal privata sommarvillor, vilkas innehavare hava inlagit sina måltider i restaurangen och så är även fallet beträffande andra sommargäster, som hyra rum i samhället. Denna anordning, som stimulerat sommarbebyggelsen på platsen och därigenom tillfört järnvägen vissa biljettintäkter, bör alltjämt äga bestånd. Järnvägsstyrelsen ämnar genom sin medverkan på sätt nu föreslås i viss utsträckning gagna det egna intresset och har därför tänkt sig att med vilohemsföreningen överenskomma att även utomstående gäster skola mottagas till en omfattning, som motsvarar minst 25 % av tillgängligt utrymme.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer järnvägsstyrelsen om medgivande att kostnadsfritt upplåta förenämnda byggnader vid Hälleviks station till svenska järnvägsmännens vilohemsförening tills vidare under den tid, föreningen bedriver verksamhet på platsen.

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen anført har jag ansett mig böra förordna att, liksom tidigare skett beträffande vissa statens järnvägar tillhöriga byggnader vid Björklidens station, här berörda byggnader vid Hälleviks station utan ersättning upplåtas till svenska järnvägsmännens vilohemsförening. Därest riksdagen icke framställer någon erinran häremot, har jag därför för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att bifalla järnvägsstyrelsens ifrågavarande framställning.

Departementets
chefen.

Övriga förslag. Utöver de förslag, för vilka jag i det föregående redogjort, har järnvägsstyrelsen hemställt om oppflyttning av 1 notarie (A 21) å ombudsmannens expedition till sekreterare i lönegraden A 24, inrättande av 1 notariebefattning (A 21) å persontaxebyrån, oppflyttning av 1 bokhållare (A 17) å persontrafikbyrån till notarie (A 21) samt inrättande av 1 aktuariefattning (A 21) å ekonomibyrån.

Allmänna lönenämnden har tillstyrkt inrättandet av sistnämnda befattning men i övrigt avstyrkt järnvägsstyrelsens förslag.

I skrivelse den 12 november 1943 har Sveriges järnvägars banmästarförening hemställt, att befattningen förste banmästare, som nu förekommer i lönegraden A 12, måtte införas jämväl i lönegraden A 14.

Järnvägsstyrelsen och allmänna lönenämnden ha i utlåtanden den 11 respektive 28 januari 1944 tillstyrkt föreningens förslag. Lönenämnden har dock, under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet beträffande löne-regleringsarbetet uttalat i årets statsverksproposition, ansett, att förslaget icke bör upptagas till avgörande för närvarande.

Departementis-
chefen.

Med hänsyn till den ökning av de med förenämnda befattningar å person-taxe- och persontrafikbyråerna förenade arbetsuppgifterna, som ägt rum, finner jag skäl tala för bifall till järnvägsstyrelsens förslag i denna del. På grund av den ståndpunkt lönenämnden intagit, anser jag mig emellertid icke nu böra förorda, att förslag i ämnet förelägges riksdagen. I övrigt finner jag järnvägsstyrelsens förevarande förslag icke föranleda annat uttalande från min sida, än att jag icke för närvarande är beredd att tillstyrka desamma.

Liksom lönenämnden anser jag, att förslaget om införande av befattningen förste banmästare i lönegraden A 14 icke nu bör företagas till avgörande. Jag har emellertid för avsikt att anmäla spörsmålet i samband med de personalfrågor, som komma att föreläggas 1945 års riksdag.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle från och med den 1 juli 1944 vidtagas följande förändringar beträffande *personalförteckningen*, nämligen ökning av antalet byrådirektörstjänster (A 28) från 3 till 4, utslutning av överkontrollör (A 28), utbyte av förste sekreterare (A 27) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet baningenjörstjänster (A 26) från 18 till 19, ökning av antalet befattningar såsom befälhavare av klass 1 å tågfarja (A 26) från 2 till 3 och ändring av benämningen till befälhavare å tågfarja, ökning av antalet byråingenjörstjänster (A 26) från 15 till 17, utbyte av förste aktuarie och chef för statistiska kontoret (A 26) mot förste aktuarie, utbyte av sekreterare (A 26) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet trafikinspektörstjänster (A 26) från 11 till 12, utslutning av befälhavare av klass 2 å tågfarja (A 24), utbyte av förste kontrollör (A 24) mot överkontrollör, införande av 1 befattning såsom förste aktuarie (A 24), ökning av antalet ingenjörstjänster (A 24) från 14 till 16, utbyte av sekreterare (A 24) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet befattningar såsom stationsinspektör av klass 1 B (A 24) från 25 till 26, minskning av antalet ingenjörstjänster (A 22) från 50 till 49, minskning av antalet befattningar såsom stationsinspektör av klass 2 (A 22) från 30 till 28, ökning av antalet befattningar såsom förste styrman av klass 1 (A 21) från 2 till 3 samt ökning av antalet notariatstjänster (A 21) från 25 till 27 och utbyte av benämningen mot byråsekreterare. Därjämte böra följande förändringar vidtagas från och med den 1 januari 1945, nämligen ökning av antalet befattningar såsom stationsinspektör av klass 1 B (A 24) från 26 till 27, ökning av antalet byråassistenttjänster (A 21) från 30 till 31 samt ökning av antalet kontrollörstjänster (A 21) från 10 till 11.

Utöver vad som framgår av sammanfattningen beträffande personalförteckningen bör i fråga om *tjänsteförteckningen* antecknas, att benämningarna befälhavare av klass 2 å tågfarja (A 24) och övermaskinist av klass 2 (A 18) endast förekomma å övergångsstat.

Statens vattenfallsverk.

Inrättande av en ingenjörsbefattning i A 24. I skrivelse den 20 november 1943 erinrar *vattenfallsstyrelsen*, att styrelsen framfört samma förslag i sina personaläskanden för innevarande budgetår. Till stöd för förslaget anför styrelsen följande.

Vid vart och ett av Trollhätte och Älvkarleby kraftverks 6 distrikt finnes i regel en extra ordinarie ingenjör i 24 lönegraden, tjänstgörande såsom distriktsassistent.

Under det att distriktets föreståndare, distriktsingenjören, i väsentlig grad är sysselsatt med kraftförsäljnings- och abonnentärenden, har distriktsassistenten huvudsakligen att mer eller mindre självständigt svara för det rent tekniska arbetet inom distriktet. Det åligger sålunda distriktsassistenten att övervaka driften å de till distriktet hörande distributionsanläggningarna samt handlägga därmed förenade planlägnings- och ordergivningsärenden, att leda ny- och ombyggnadsarbeten samt underhålls- och reparationsarbeten på ovannämnda anläggningar, att biträda distriktsingenjören vid verkställandet av såväl tekniska som kommersiella planerings- och utredningsarbeten samt vid underhandlingar i kraftförsäljningsfrågor samt att vara ställföreträdare för distriktsingenjören i dennes frånvaro.

Utav distriktsassistenterna är det för närvarande endast en, som innehar tillräckligt lång tjänstetid för att ifrågakomma för ordinarie anställning i ifrågavarande lönegrad. Han har varit anställd vid statens vattenfallsverk sedan den 1 september 1929 och är extra ordinarie i 24 lönegraden sedan den 1 oktober 1937.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 17 december 1943 liksom tidigare tillstyrkt styrelsens förslag.

Då ej heller jag funnit anledning till erinran mot styrelsens förevarande förslag, får jag hemställa att för ändamålet inrättas en befattning såsom ingenjör i lönegraden A 24. *Departement-
chefen.*

Inrättande av en ingenjörsbefattning i A 22 å vattenbyggnadstekniska byrån. Även förevarande förslag har tidigare framförts av *vattenfallsstyrelsen*. Till stöd för detsamma anför styrelsen följande.

I skrivelse den 29 november 1941 hemställde vattenfallsstyrelsen om inrättande av två ordinarie ingenjörsbefattningar i lönegraden A 22 vid styrelsens vattenbyggnadstekniska byrå för beredande av ordinarie anställning i nämnda lönegrad åt två ingenjörer, vilka sysselsättas med diverse projekterings- och konstruktionsarbeten för vattenkraftanläggningar. Den ene av nämnda ingenjörer har varit anställd vid statens vattenfallsverk sedan april 1930 med placering såsom extra ordinarie i 22 lönegraden från och med den 1 april 1936. Den andre är ordinarie i lönegraden A 20 men har från och med den 1 januari 1938 varit förordnad att innehava en extra ordinarie befattning i 22 lönegraden.

Allmänna lönenämnden har icke haft något att erinra mot nämnda hemställan, som likväl icke föranledde framställning till riksdagen.

Sedermåra har en ordinarie ingenjörsbefattning i lönegraden A 22 vid byrån blivit vakant på grund av dödsfall; denna befattning kan disponeras för

nu ifrågavarande ändamål. Därigenom skulle endast en ny sådan befattning vara behövlig.

Vattenfallsstyrelsen får sålunda nu hemställa om inrättande av ytterligare en ordinarie ingenjörsbefattning i lönegraden A 22 vid styrelsens vattenbyggnadstekniska byrå.

Den ingenjörsbefattning i lönegraden A 20, som vid bifall till vad här föreslagits skulle bliva ledig, är behövlig för beredande av ordinarie anställning åt en extra ordinarie tjänsteman i motsvarande grad.

Allmänna lönenämnden tillstyrker nu liksom tidigare styrelsens förslag.

Departements-
chefen.

Även jag anser mig böra tillstyrka styrelsens förslag. Jag förordar alltså, att en befattning såsom ingenjör inrättas i lönegraden A 22.

Inrättande av en byråsekreterarbefattning i A 21 å förrådskontoret. Till stöd för ifrågavarande förslag anför *vattenfallsstyrelsen* följande.

Inköpsarbetet vid vattenfallsstyrelsens förrådskontor är med hänsyn till arten av ifrågavarande varuslag fördelat på fyra avdelningar. Varje avdelning har till uppgift att förbereda de inköpsärenden, som ankomma på densamma.

Den största av dessa avdelningar förestås av en ordinarie bokhållare, som sedan den 1 november 1940 innehar förordnande såsom extra ordinarie notarie. De inköpsärenden, som påvila denna avdelning, avse följande varuslag: valsat stål, såsom armeringsjärn samt balkar, plattjärn, vinkeljärn, rundjärn m. m. för konstruktions- och byggnadsändamål; järnkonstruktioner av fackverk och balkar för kraftledningar och utomhusställverk, såsom stolpar, regler, stativ, splitterskydd, fotkonstruktioner och åskskyddsmateriel; ställinor för kraftledningar, såsom topplinor och staglinor samt strömförande linor; diverse linjemateriel, såsom bergöglor, staglänkar, stagskruvar, staghylsor, bladdubbar, jordningsjärn, stolphuvar, stolptak, jordlinefästen, isolatorkrokar, isolatorarmatur, fångramar, tillsatsvikter och skarvbackar; diverse stationsmateriel, såsom anslutnings- och avgreningsklämmor, isolatorarmatur, fränkskiljare, säkerhetsapparater, genomförningar och reläomkopplare; detaljer till inhägnader, såsom stolpar, grindar, stängselnät och taggtråd; detaljer till kabelkanaler, såsom upphängningsjärn, ramar och kantskoningar, cisterner och hydroforer; grund- och armeringsbultar samt övrig bultmateriel; samt diverse materiel, såsom skyltar, spik, märlor, saxpinnar och fjäderbrickor.

Beredningen av inköpsärendena omfattar korrespondens med verkets olika avdelningar angående materialbehov, infordran av anbud, uppställning av anbudsprotokoll, anbudsgranskning, inköpsförslag, upprättande av leveransavtal och beställningshandlingar, korrespondens med krismyndigheter samt med anbudsgivare och leverantörer angående val av material, förskjutningar i leveranstiderna etc.

En stor del av de artiklar, vilka inköpas genom ifrågavarande avdelning, äro konstruktioner, som tillverkas efter ritningar, upprättade vid verkets egna konstruktionskontor. Den som förbereder motsvarande inköpsärenden måste därför äga förmåga att tolka konstruktionsritningar ur inköpssynpunkt. Vidare måste föreståndaren för denna inköpsavdelning äga ingående materialkännedom, kännedom om tillverkare och inköpskällor samt om affärslivets organisation, trust- och kartellbildningar etc. ävensom förmåga att på ett med hänsyn till verkets intressen lämpligt och framgångsrikt sätt underhandla med anbudsgivare och leverantörer.

De arbetsuppgifter, som åligga ifrågavarande inköpsavdelnings föreståndare, äro såväl kvalitativt som kvantitativt så betydande, att de väl motivera en befattning i notaries tjänstegrad. Vattenfallsstyrelsen anser därför, att det nuvarande provisoriet med förordnande å extra ordinarie tjänst nu bör avlösas genom inrättande av en ordinarie notariebefattning vid styrelsens förråds-kontor.

Frågan huru det skall förfaras med den bokhållarbefattning, som vid bifall härtill kan väntas bliva ledig, torde få upptagas till behandling senare.

Allmänna lönenämnden hänvisar till att närmast motsvarande avdelning vid järnvägsstyrelsen förestås av en notarie. Lönenämnden, som icke velat motsätta sig vattenfallsstyrelsens förslag i denna del, förutsätter, att vid bifall därtill den av styrelsen omnämnda bokhållarbefattningen, om den skall bibehållas, icke vidare kommer att utnyttjas för ifrågavarande inköpsavdelning.

Det torde ej heller enligt min mening vara något att erinra mot att åt ifrågavarande befattningshavare hos vattenfallsstyrelsen gives samma löneställning som föreståndaren för motsvarande avdelning inom järnvägsstyrelsen. Jag anser mig därför böra tillstyrka styrelsens förslag. Liksom lönenämnden förutsätter jag därvid, att den förutvarande bokhållarbefattningen, vars bibehållande senare torde få upptagas till prövning, icke vidare kommer att utnyttjas för inköpsavdelningen. Den nya befattningen torde böra benämnas byråsekreterare.

*Departements-
chefen.*

Ändring av vissa tjänstebenämningar. I anslutning till vad jag förut anfört bör utbyte ske av *dels* benämningen notarie (A 21) mot byråsekreterare, *dels ock* benämningarna sekreterare (A 24 och A 26) samt förste sekreterare (A 27) mot förste byråsekreterare. Därjämte bör benämningen förste kassör (A 21) utbytas mot huvudkassör.

Övriga förslag. Utöver de förslag, för vilka jag i det föregående redogjort, har *vattenfallsstyrelsen* upprepat tidigare framfört förslag om inrättande av 1 sekreterarbefattning i lönegraden A 24 å försvarskontoret.

Allmänna lönenämnden avstyrker nu liksom tidigare.

Vattenfallsstyrelsens förslag föranleder icke annat uttalande från min sida, än att jag icke för närvarande är beredd att tillstyrka detsamma.

*Departements-
chefen.*

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle beträffande *personalförteckningen* vidtagas följande ändringar, nämligen utbyte av förste sekreterare (A 27) mot förste byråsekreterare, utbyte av sekreterare (A 26) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet ingenjörstjänster (A 24) från 5 till 6, utbyte av benämningen sekreterare (A 24) mot förste byråsekreterare, ökning av antalet ingenjörstjänster (A 22) från 2 till 3, utbyte av benämningen förste kassör (A 21) mot huvudkassör samt ökning av antalet notarietjänster (A 21) från 4 till 5 och utbyte av benämningen mot byråsekreterare.

Därjämte bör beträffande *tjänsteförteckningen* vidtagas de förändringar, som framgå av sammanfattningen i fråga om personalförteckningen.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1:o) godkänna följande personalförteckningar, att gälla tills vidare från och med den 1 juli 1944:

Personalförteckning för postverket.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	C 13
1 överdirektör	C 10
1 postsparbankschef	C 7
3 byråchefer	A 30
7 postdirektörer	A 29
2 byrådirektörer	A 28
1 byrådirektör och ombudsman	A 28
1 förste byråingenjör	A 27
1 förste intendent	A 27
1 kontorschef	A 27
1 förste aktuarie	A 26
7 förste byråsekreterare	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
3 överpostmästare	A 26
22 postmästare av klass 1 A	A 25
8 förste byråsekreterare	A 24
1 förste revisor	A 24
1 ingenjör	A 24
1 intendent	A 24
38 postmästare av klass 1 B	A 24
9 överkontrollörer	A 24
15 förste kontrollörer	A 22
58 postmästare av klass 2	A 22
5 aktuarier	A 21
11 byråsekreterare	A 21
8 revisorer	A 21

Personalförteckning för telegrafverket.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	C 15
1 överdirektör	C 10
1 överingenjör	C 10
6 distriktschefer	C 8
1 verkstadsdirektör	C 8
1 överingenjör	C 7
1 verkstadsöveringenjör	C 5
3 byråchefer	A 30
1 telefondirektör	A 30
2 telegrafdirektörer	A 30
8 byrådirektörer	A 28
2 överinspektörer	A 28
7 förste byråingenjörer	A 27
2 förste byråsekreterare	A 27
17 förste sektioningenjörer	A 27
1 förste verkstadsingenjör	A 27
18 byråingenjörer	A 26
6 distriktsingenjörer	A 26
2 förste byråsekreterare	A 26
1 förste revisor	A 26
1 kameralintendent	A 26
10 linjeingenjörer	A 26
6 radioingenjörer	A 26
10 sektioningenjörer	A 26
12 telegrafkommissarier av klass 1 A	A 26
9 trafikinspektörer	A 26
1 verkstadsingenjör	A 26
4 förrådsintendent	A 24
1 förrådskamrer	A 24
15 förste byråsekreterare	A 24
3 ingenjörer	A 24
1 inköpschef	A 24
24 telegrafkommissarier av klass 1 B	A 24
6 överkontrollörer	A 24
16 förste kontrollörer	A 22
12 ingenjörer	A 22
3 radiokommissarier	A 22
20 telegrafkommissarier av klass 2	A 22
3 aktuarier	A 21

Kungl. Maj:ts proposition nr 96.

Befattning	Lönegrad
6 byråsekreterare	A 21
1 huvudkassör	A 21
5 revisorer	A 21

Personalförteckning för statens järnvägar.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	C 17
1 överdirektör	C 11
6 distriktschefer	C 9
1 förrådsdirektör	C 8
1 verkstadsdirektör	C 8
1 verkstadsöveringenjör	C 6
10 byråchefer	A 30
1 arkitekt	A 28
4 byrådirektörer	A 28
1 ombudsman	A 28
4 överinspektörer	A 28
5 distriktssekreterare	A 27
3 förrådsintendenter	A 27
16 förste baningenjörer	A 27
14 förste byråingenjörer	A 27
7 förste byråsekreterare	A 27
10 förste maskiningenjörer	A 27
19 förste trafikinspektörer	A 27
4 förste verkstadsingenjörer	A 27
1 lantmätare	A 27
19 baningenjörer	A 26
3 befälhavare å tågfärja	A 26
17 byråingenjörer	A 26
5 elektroingenjörer	A 26
2 förrådsintendenter	A 26
1 förste aktuarie	A 26
5 förste byråsekreterare	A 26
1 förste revisor	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
9 maskiningenjörer	A 26
6 signalingenjörer	A 26
5 telegrafingenjörer	A 26
12 trafikinspektörer	A 26
4 verkstadsingenjörer	A 26

Befattning	Lönegrad
5 överinspektorer	A 26
16 stationsinspektorer av klass 1 A	A 25
1 expeditjonsföreståndare	A 24
1 förrådskontrollör	A 24
1 förste aktuarie	A 24
10 förste byråsekreterare	A 24
16 ingenjörer	A 24
26 stationsinspektorer av klass 1 B	A 24
3 överkontrollörer	A 24
8 expeditjonsföreståndare	A 22
49 ingenjörer	A 22
28 stationsinspektorer av klass 2	A 22
1 verkstadskamrer	A 22
4 aktuarier	A 21
30 byråassistenter	A 21
27 byråsekreterare	A 21
22 expeditjonsföreståndare	A 21
3 förste styrmän av klass 1	A 21
1 huvudkassör	A 21
10 kontrollörer	A 21
4 revisorer	A 21

Personalförteckning för statens vattenfallsverk.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	C 16
1 överdirektör och souschef	C 13
2 kraftverksdirektörer	C 11
2 överingenjörer	C 10
3 kraftverksdirektörer	C 9
1 driftdirektör	C 7
1 förrådsdirektör	C 5
1 kanaldirektör	C 5
3 byråchefer	A 30
1 förste byrådirektör	A 30
1 byrådirektör	A 28
4 driftchefer	A 28
4 direktörsassistenter vid kraftverk	A 27
7 distriktsingenjörer	A 27
12 förste byråingenjörer	A 27
2 förste byråsekreterare	A 27

Kungl. Maj:ts proposition nr 96.

Befattning	Lönegrad
3 förste driftsingenjörer	A 27
1 jägmästare	A 27
12 byråingenjörer	A 26
1 direktörsassistent vid kanalverk	A 26
3 driftsingenjörer	A 26
3 förste byråsekreterare	A 26
2 förste byråsekreterare	A 24
1 förste revisor	A 24
6 ingenjörer	A 24
1 kamrer	A 24
1 lantmätare	A 24
1 förste kontrollör	A 22
3 ingenjörer	A 22
1 kanalinspektör	A 22
5 byråsekreterare	A 21
1 förrådsförvaltare	A 21
1 huvudkassör	A 21
1 kanalinspektör	A 21
7 kontrollörer	A 21
1 revisor	A 21;

Anm. En befattning såsom kraftverksdirektör i lönegraden C 9 skall in-
dragas vid inträffande ledighet å befattningen såsom kraftverksdirektör vid
kraftverket i Västerås. I avvaktan härå skall en driftchefsbefattning hållas
vakant.

2:o) medgiva, att i personalförteckningen för statens järn-
vägar må från och med den 1 januari 1945 vidtagas följande
ändringar, nämligen ökning av antalet befattningar såsom sta-
tionsinspektör av klass 1 B (A 24) från 26 till 27, ökning av
antalet byråassistentbefattningar (A 21) från 30 till 31 samt
ökning av antalet kontrollörsbefattningar (A 21) från 10 till 11;

3:o) förklara, att befattningen såsom överdirektör vid post-
verket skall tillsättas medelst förordnande på viss tid;

4:o) medgiva, att i tjänsteförteckningen må vidtagas av
mig i det föregående förordade ändringar;

5:o) godkänna av mig i det föregående förordade grunder
för klassificering av stationer, vilkas föreståndare ansvara för
såväl järnvägs- som biltrafik;

6:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbe-
stämmelser, som vid genomförande av förberörda förslag må
erfordras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sigurd Lang.